

SKRIFTER

UTGIFNA AF SÄLLSKAPET

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

FÖRSTA HÄFTET.

UTGIVNA AF SALLSKAPET
Svenska af skolans Vänner

STOCKHOLM

James A. Garfield,

President i Nordamerikas förenta stater.

Lefnadssteckning,

bearb. efter W. M. Thayer m. fl.

Den 2 juli 1881 spred sig med blygtens snabbhet ett hemstt budskap öfver världen, förkunnande att presidenten i Nordamerikas förenta stater, general James A. Garfield, i Washington fallit för en nidings hand.

Endast fyra månader hade han beklädt sin höga värdighet, och de regeringsåtgärder han därunder widtagit hade alla burit vittnesbörd om, att de stora förhoppningar, som fästes wid honom, i intet affeende blifwit swikna. Så mycket bittrare war den affty, som underrättelsen om det mot honom föröswade attentatet wäkte i hela den civiliserade världen; och då han två månader därefter dukade under för sina plågor, wardt sorgen djup och allmän i alla land, och Europas krönte furstar twefade ej att genom sina beskickningar betyga hans efterlämnade maka sitt uppriktiga deltagande.

Öch dock war presidenten Garfield endast son till en fattig nybyggare i staten Ohio. Genom en beundransvärd ihärdighet hade han under motgångar och swårigheter af mångfaldig art tillkämpat sig framgång och erkännande. En lefnads saga så skiftesrik som hans gömmer mången nyttig lärdom, och en om och forisfattad och brisifällig teckning af hans ädla personlighet bör kunna wittna om, huru ärligt och träget arbete går segrande ur kampen mot lifwets wedermödor och när det förnuftigt utstafade målet.

I.

Föräldrahemmet.

År 1821 den 3 februari wigdes ett ungt par i staten Ohio i Nordamerika. Mannens namn war Abram Garfield och hustruns Eliza Ballou. Genast efter bröllopet flyttade de unge till hans hem i Newburg, en ort nära staden Cleveland wid Eriesjön och då för tiden utgörande blott en liten samling nybyggarekojor, bebodda af några tiotal människor.

Det war ej någon prydlig och wäl försedd boning Abram Garfield hade att bjuda sin unga maka. Endast en ringa koja på 18 eller 20 fots längd och innehållande blott ett enda rum utgjorde deras första hem. Några fönsterramar eller glasrutor ägde den icke, men genom trenne gluggar, täkta med oljadt papper, inträngde dagsljuset sparsamt i hyddan. Möblerna, som mannen själf tillwärfat, bestodo af ett antal trebenta stolar, ett wärksaksbord och en säng. Deras öfriga husgeråd utgjordes af en järngryta, en stekpanna, två tallrikar med därtill hörande knifwar och gafflar samt en s. k. holländsk ugn, som i själfwa wärket war intet annat än en gammal kittel med sprucket lock, hwarpå wid kokningen lades glöddande kol.

Abram Garfield, som wid denna tid fyllt sitt tjuguantra år, war en stormwärt, stark och wacker karl. Begåfwad med ett tålmod och en ihärdighet, hwilka gjorde honom till rätte mannen att bryta bygd i Nordamerikas ödemarker, war han därtill

ädel sinnad och klof samt skulle med sin widtomfattande och wärksamma ande under mera gynsamma förhållanden säkerligen utöfwat ett widsträckt inflytande på sina medmänniskor. Hans unga maka war en nyætt intagande kvinna på 21 år. Hon härstammade från en högt begåfwad fransk prästfamilj, som för många år tillbaka flyttat öfwer till Amerika, och hade af denna undfått i arf en owanlig själsstyrka, ofuslig ståndaktighet, snabb urfilning och widsträckt praktisk förmåga — alt egenskaper, dem hon haft talrika tillfällen att använda under sitt på pröfningar så owanligt rika lif.

I sin enkla hydda bodde de unga makarne de första åren af sitt äktenkap under tråget arbete åtnjutande all den lycka kärlek och ömsesidigt förtroende kunna skänka twänne ädla hjärtan. Här föddes ock deras trenne yngsta barn; och då den ökade familjen småningom fordrade större tillgångar för framtiden måste Garfield jänwäl se sig om efter större inkomster. Han köpte därför i området Orange på ungefär tre mils afstånd från deras första hem ett något större jordstycke, dit han i januari 1830 flyttade öfwer med maka och barn. Han hade walt denna naturföna men glest befolkade trakt, emedan hans swäger Amos Boynton, som war gift med fru Garfields syster, ock så tillhandlat sig ett landstycke nära därinwid och familjerna sålunda kunde blifwa grannar. Men så ödselig war eljes denna näjd, att de bägge nybyggarne här bodde på mer än en mils afstånd från hwarje annan mänsklig boning.

Abram Garfields nya hydda war större och starkare än den han lämnat. Den mätte mellan 20 och 30 fot i längd och war uppförd af obarkade timmerstockar. Golvvet war gjordt af klufna bjälkar, wända med flata sidan uppåt och så påflåta man med yran kunnat erhålla dem. Öfwanom rummet fans en wind, dit man uppgick på en stege i stugans ena hörn, och där barnen söfwo på sina halmbäddar. För öfrigt ägde kojan en af plankor gjord dörr samt tre små fönster, genom hwilka tillräckligt ljus inträngde i stugan.

I denna nybyggarekoja föddes den 19 november 1831

makarne Garfields yngste son, James Abram; och han blef äfwen deras sista barn.

Familjefadern, som i det nya hemmet erhållit ett widsträcktare wärksamhetsfält än tillföre, nödgades använda all sin kraft för att ur ödemarken rödja så mycket odlad jord, att den kunde skänka åt makan och barnen en anspråkslös bärning. Med hans praktiska förstånd och owanliga arbetsförmåga lyckades detta ganfka wäl; och ehuru de bägge makarne aldrig kunde wara utan omsorger, ja, äfwen bekymmer stundom instälde sig, lefde de dock mycket lyckliga i all sin fattigdom.

Men ödets slag skulle drabba den garfieldska familjen hastigare och wåldsamare än någon kunnat ana. En warm julidag hörde fadern under sitt arbete på åkern ropet: "elden är lös i skogen". — Skogseldar woro ej något owanligt i dessa trakter under sommarmånaderna. De uppbrände ofta hela skogar, förstörde åkerfälten och lade nybyggarenes kojor i aska.

Sedan han underrättat sig om, hwarifrån faran nalkades, kallade han hustrun och de bägge älfsta barnen till sitt bistånd och ilade öfwer nyodlingen till skogsgränsen för att hindra den fruktansvärda fienden från att anfälla bostället.

Elden nådde denna punkt nästan i samma ögonblick som han själf, och kampen begynte. Garfield insåg klart, hurudan hans belägenhet skulle wara om elden ej hindrades i sin framfart; af hans hem skulle innan aftonen återstå blott en massa rykande ruiner. Denna tanke ingaf honom förtwiflans styrka. Han stred mot det rasande elementet med hela kraften hos en fader, som mot en rosigrig fiende förswarar sitt hem, sin maka och sina barn. I flere timmar warade striden och segern lutade än åt den ena, än åt den andra sidan. När aftonen kom, war dock eldens kraft bruten och nybygget räddadt undan dess wåldsamhet.

Upphettad och trött satte sig nu Garfield på en stubbe att hwila och swalka sig i den kyliga aftonwinden. Han kunde ej ana, hwilken lömsk fiende dolde sig i dess wedertwiflande fläckar. Men följande natt hade han ett häftigt anfall af strupinflamm-

mation, och den starke mannen vred sig i swåra plågor. Wål gjordes här alt, hwad trogen kärlek, tålmod och uppoffringsförmåga kunna åstadkomma, men läkare fanns ej att tillgå på många miles affstånd, och de medel man hemma försökte använda wisade sig ej lämpliga. Den sjukes tillstånd försämrades hastigt och snart stodo maka och barn gråtande wid faderns dödsbädd. Hans sista ord woro riktade till maken, och han uttrade dem med blicken hwilande på barnen: "Jag har planterat fyra telningar i dessa ödemarker; nu måste jag öfwerlämna åt dig omsorgen att vårda dem."

Det hade knappast funnits en lyckligare familj än den garfieldska. I alt sitt armod hade den dock ägt förnöjsamhet och trefnad som ständiga gäster; den hade want sig att i alla bekymmer och sorger lita till Gonom, som föder liljorna på marken och utan hwars wilja ej den minsta sparf faller till jorden.

Nu war genom ett fasantfullt slag alt förändradt. Fru Garfield war enka, och fring henne stodo de fyra små faderlösa, som ej kunde annat än med henne gråta i sin sorg. Ja, alla förstodo de ej ens detta, ty det yngsta barnet, James, som nu endast war 18 månader gammalt, kunde ju ej än uppfatta den smärtsamma förlust de lidit. Wål kommo deltagande wänner och grannar — de fyra eller fem familjer, som bodde på en mils affstånd eller mera ifrån dem och med deras tillhjälp nedfänktes den grofwa kista, som inneslöt den älskade makens och faderns jordiska kvarleswor, i ett hörn af hweteåfern. Men hwem förstår ej, huru ringa en dylik tröst måste wara i en så djup och bitter sorg. Fru Garfield kände det som om lifwet för henne ej mer ägde något värde. Hela naturen syntes henne dyster och hemsk. Solen hade likjom förlorat sin glans och sommarens fägring förmådde ej skänka hennes hjärta någon frid eller hugswalelse. Gade hon ej känt sig nödwändig för barnens skuld, hwilka nu i henne ägde sitt enda jordiska stöd, skulle hon önskat från all världens wedermöda bäddas ned i grafwen wid sin makes sida.

Efter sommaren kom hösten, och på den följde wintern.

En vinter i ödemarken innebär alltid något ensligt och hemskt; hurudan skulle den då ej vara för den garfieldska familjen. Och hwilken vinter det war! Djup och tung låg snön öfwer jorden, täckande den kära grafstullen, som inneslöt deras grufade förhoppningar, deras wärn och stöd. Aldrig hade höststormarna susat så dystert i urskogarna, aldrig hade wargarnes tjut och pantrarnes skrik hörts så nära och så hemskt som under dessa långa, ödsliga winternätter. Sorgsna och trötta som de woro i kajan föreföll wintern dem oändligt lång; de tykte, att wären aldrig wille komma.

Men den kom dock sent omsider med solken och wärme, fågelsång och porlande bäckar. Dock wäktes ingen wår i de sorgsna sinnen, ty honom, som war borta gömd i jorden, hade den ej kunnat återfalla till lif. Sorglig hade wintern varit och än sorgligare tedde sig för dem framtiden. Penningar funnos icke och gården war ännu intecknad för skuld. Förrådet på lifsmedel minskades med hwarje dag, och modern nödgades höra sina barn ropa efter bröd.

Nu måste något företagas, och fru Garfield wände sig för att erhålla råd till sin närmaste granne och släktinge Amos Boynton, hwars wänlighet och hjälpsamhet hade varit hennes största tröst i den djupa sorgen. Han sade: "ingen kwinna kan med fyra barn sköta en sådan egendom med utsigt till framgång". Hans råd lydde därför, att hon borde sälja farmen och återwända till sina släktingar.

Men Eliza Garfield war ingen wanlig kwinna. Hvad andra ej kunnat åstadkomma det lyckades henne genom den ståndaktighet och klara tankeförmåga hon ägde. Att öfwergifwa sin mans graf ansåg hon omöjligt, och lika litet wille hon öfwerlämna sig åt sina släktingars barmhertighet. Så länge hälsan stod henne bi, önskade hon själf arbeta för sig och sina barn; det öfriga skulle hon lämna i Hans hand, som är de betryktes och faderlöses wän.

Man beslöt därför att af farmen sälja så mycket som erfordrades för skuldens betäckande; med det öfriga skulle fru Garfield så godt sig göra lät söka underhålla sin familj. Snart

lyckades hon också finna en köpare och gårdens skuld blef sålunda till fullo betald, men några penningar blefwo ej häller öfwer och af egendomen återstod nu blott obetydligt mer än hälften af hwad den från början varit.

Den älsste sonen Tomas war wid denna tid ej fullt 11 år gammal och den älssta flickan ungefär ett år äldre. Med dem såsom bistånd hoppades fru Garfield kunna sköta jordbruket på egendomen, och som framtiden wisade hade hon ej öfverskattat sin förmåga.

Elfwaaringen blef sålunda familjens manliga stöd och han lofwade gladt att bistå modern samt ingaf henne genom sin egen förtröstan lugn och tillit. Han war också en storvärt och klof pojke för sina år samt grep genast värfket an med en kraft och ett förstånd, som skulle hedrat en femtonåring. Wåren inföll samtidigt som dessa planer woro uppgjorda och Tomas arbetade dagligen på åkern från tidigt på morgonen till nattens inbrott, fröjdande sig öfwer att kunna hjälpa den älskade modern och systkonen. När midssommaren war inne, hade han åkrarne sådda och planterade på ett sätt, som ingaf förhoppning om god skörd till hösten.

Men knapt hade oron för jordbruket blifwit stillad, innan nya swårigheter hotade den nog redan bittert pröfwade familjen. Fru Garfield märkte en dag till sin fasa, att sådesförrådet skulle taga slut långt före skördetiden; och wid en ungefärlig beräkning däraf fann hon, att någon uppoffring måste göras, om de ej alla en dag skulle sakna bröd. Utan att betänka sig beslöt hon att själf försaka sin aftonmåltid. Men när hon efter par weckors förfarande på detta sätt fann, att säden ej ens sålunda kunde spisa till, tyckte hon sig hafwa intet annat råd än att jämwäl bortlämna middagsmålet. Och från den stunden tills skörden war inbärgad unnade sig denna uppoffrande moder endast ett mål om dagen. Barnen fingo aldrig en aning om hennes förfarande ty hon wiste, att de i så fall icke skulle tillåtit det, och försäkradt Tomas hade behof af stärkande föda för att kunna uthärda det dagliga och stränga arbetet.

Så gick tiden framåt dag efter dag under bekymmer och

förfädelser af mångahanda slag. Sällan har väl en familj befunnit sig i mer tryckande omständigheter än den garfieldska på våren 1834. Hade ej en ande, mäktig af ordnande förmåga, af okuslig ståndaktighet och umbäranden herkrat uti den samma skulle väl deß historie nått sitt slut redan detta år i Ohios skogar.

Men sfördetiden kom, och en härlig sförd war det den medförde. Och då de tunga kärftvarne med gyllene ar inburos i logen, glömde man alla utståndna förfädelser och wedermödor. Och när man slutat den första rikliga måltiden af den nya fäden, hur innerliga woro ej då de tacksägelsor, hwilka från det fattiga hemmet stego upp till den store gifwaren, som få nådigt räddat deß invånare undan nöd och hungerns fäfor.

II.

Skolåren.

Wid den tid, då de senast skildrade händelserna timade, war garfieldska familjens yngste telning, James Abram, wid påf tre och ett halft år gammal.

Redan två år därförinnan, medan fadern ännu lefde, hade man begynt warsna, hur den lille James war owanligt förfigkommen för sin ålder, och redan fadern hade förutsagt, att han skulle blifwa läskarl i framtiden. Under den tid, som därefter förflutit, hade hans andliga utveckling också fortskridit så raftt, att modern småningom måste tänka på att sända honom i skola, ehuru han ännu ej fyllt sitt fjärde år. Hans lilla hufvud war redan helt fullt af sagor och historier, som modern och systkonen skildrat för honom, och hwad han en gång hört, det glömde han ytterst själlan.

En dag kom till deras foja det ryktet, att en skola skulle inrättas på två och en half werfts affstånd därifrån, och som detta rykte snart besannade sig, öfwerlade man om hwilka af barnen borde erhålla tillfälle att besöka densamma. Tomas, som nog äfwen haft behof af underwisning affade sig ädelmodigt denna rättighet till förmån för den käre, lille brodern, isynnerhet som han själf nödwändigt behöfdes hemma för jordbruket. Saken afgjordes därför sålunda, att James jämte bägge flickorna skulle begagna sig af skolunderwisningen. Och som det ej kunde komma i fråga, att den lille med egna fortskaffningsmedel skulle

förmå tillryggalägga den en kwart mil långa vägen, skulle den älfsta systern, Mehetabel, som war en ras och hurtig, femton år gammal flicka, söka bära honom dit, så godt hon det kunde.

Dhios skolor woro wid denna tid af det tarfligaste slag. Lärarenes kunskaper woro ringa, och skolorna dröjde blott en kort tid på hwarje ställe, liksom fallet är med de ambulatoriska skolorna i Finland. I många skolor woro stafning, läsning och skrifning de enda undervisningsämnen, i några kommo därtill räkning och geografi. Alla dessa kunskapsgränar odlades i den skola de garfieldska barnen besökte.

James war särdeles förtjust öfwer wistelsen i skolan och fättet att färdas dit, hängande på systerns rygg, beredde honom mycket nöje. Utom sitt goda minne hade han en ypperlig iakttagelseförmåga, som war i ständig wärksamhet. Andras samtal, hållning, gång, drägt — allt ådrog sig hans uppmärksamhet, och ingenting war wanligare än att han den första skolterminen i hemmet upprepade sådant, som han inhämtat genom att lyhöra, då de äldre barnen läste upp sina läxor. Härtill kom hos honom ännu en märkwardig förmåga att efterhärma, hwad han såg andra göra, hwilken egenkap gjorde honom klok och beräkande. Desså öfverraskade han redan från barndomen alla både jämnåriga och äldre personer genom det förråd af kunskap han ägde och den förmåga af uppfattning han lade i dagen.

När wintern kom, måste James studera hemma, ty att låta honom genom drifworna färdas till skolan war icke tänkbart. De fem eller sex band, som utgjorde familjens bokförråd, togos ned från hyllan, och under Tomas' ledning öfwade han sig dagligen i stafning och läsning.

Följande wår fick han händelsewis tag i en barnbof — den första af det slaget som James någonsin sett — och en dag stafwade han däri och läste följande strof:

"Regnet föll smattrande mot taket".

"Mamma", utropade han med synbar glädje, "det har jag själf hört regnet göra".

"Har du?"

"Ja wist har jag det", fortfor han, som hade han gjort

en mycket vigtig upptäkt. Och så läste han raden om och om igen med mera eftertryck och högre än förut: "regnet föll smattande mot taket".

"Ja mamma, just så har jag hört det!" Och den lille tyftes kämpa med en tanke, större än nå on, som förr sjsjelsfatt hans själ. Det war troligen första gången han insåg ordens förmåga att återgifwa saker och förhållanden, att beskrifwa händelser och tilldragelser.

Från den stunden war för James öppnad en ny värld, en värld af tankar. Orden framstälde nu för honom tankar, och läsning blef härefter hans käraste sjsjelsfättning. Bland de få böcker familjen ägde, fans ett häfte med titeln "Den engelska läsaren", som han föredrog framför de andra. Den blef hans dagliga sällskap. Liggande utsträckt än på stugugolfswet, än på gräsindan under ett trä läste han den gång på gång och fräsfade af innehållet. Afwen andra böcker sjsjelsfätte honom mycket, dock ingen i så hög grad som den nämnda. Och detta skedde innan gosjen fylt fyra år. Wid sex års ålder kunde han redan ur minnet återgifwa en stor del däraf. Det undgick wäl ej den uppmärksamman modern, hur afgjordt hans håg stod till läsning och hon älskade att i tankarne se honom som en kunskapsrik och framstående man, men tillika war det henne obegripligt, hur hon med sina tillgångar skulle kunna gifwa honom en efter hans fal-lenhet lämpad uppfostran.

Det dröjde icke länge, innan James med egna ben kunde besöka skolan. En sådan inrättades nämligen i samma by, där familjen bodde, och det redan innan nästa winter bröt in. Fru Garfield hade wänt förslaget därom, och grannarne hade gynnat planen, isynnerhet därför, att det blefwe en fördel för den fattiga enkan, hwilken de alla högt wärderade och den de under hennes pröfsningar ständigt egnat sitt warma deltagande.

Det nya skolhuset stod på fru Garfields mark och mätte 20 fot i fyrkant. Golfwet war ohyfladt, bänkarna grofwa och utan ryggstöd samt beräknade att rymma ungefär 25 skolbarn. Läraren bodde i tur inom familjerna, där han åtnjöt rum och kost samt erhöLL desutom en ringa penningelön för sin möda.

Han tog till först in hos Garfield och sof på winden med Tomas och James. Det war en grofwärt ung man på tjuguar, ej alltför städad i sitt sätt att wara och ganska litet inkommen i boklig lärdom; men han ägde en öppen blick i lifwet och hade samlat ansefliga kunskaper utan mycken skolgång och läsning. Debutom war han en kraftfull och energisk karaktär och ägde lust och fallenhet för sitt lärarefall.

En af hans förhållningsregler för skolbarnen innehöll föreskriften, att barnen under läsetimmen ej skulle få wända på hufwudet eller se sig omkring i skolrummet. Detta war för James en swår bestämning och med hans utomordentligt lifliga natur omöjlig att fullgöra. Han som hade fina ögon och öron med öfweralt och hvars uppmärksamhet intet undgick af det, som timade omkring honom — hur skulle han kunna twinga sig till en sådan stillhet? Fölsden war också den, att han gång efter annan fick tillfälgelse att hålla ögonen fästa på boken och lika ofta förglömdde sig igen. Det war wisserligen hans allwarliga uppsåt att följa lärarens wilja, men genom att nästan uteslutande tänka på sitt eget uppförande, kunde han ej ägna tillbörlig uppmärksamhet åt läran, som han därför ofta uppläste stapplande och ofäfert.

Snar läraren lämnade fru Garfields familj, jade han åt henne, så att James hörde därpå.

"Jag will ogärna lära eder, fru Garfield, James är en så snäll gosse, men jag måste säga eder, att han ej kan sitta stilla under timmarne och ej lär sig sina läxor. Jag fruktar, att jag icke kan göra någon läskarl af honom".

"O James!" De woro de enda ord modern yttrade, men de uttalades med en sådan ångest, att de trängde den lille syndaren raft in i hjärtat.

"Mamma, jag will wara en snäll gosse", utropade James snyftande och gömde ansigtet i moderns sköte. "Nog bjuder jag till att wara en snäll gosse".

Och sannare ord hade han aldrig uttalat. Ty wisserligen bjöd han, om någon, till att följa lärarens önskan, men det måste wäl alltid blifwa ett fåfängt lifsom det alltid är ett olyck-

ligt försök att vilja hämma det öfverflöd på lifskraft, som sjuder i ett barns själ, och som ständigt på ett eller annat sätt söker sig aflopp. Det är att stäcka andens flygt, innan han hunnit höja sig ur gruset, det är att afklippa vingarne på den unge örnen, som första gången känner sig äga kraft att lyfta dem, i stället för att länka des bana mot solens och ljusets höjder.

Detta hade läraren emellertid ej uppfattat, och han begiöf sålunda ett swårt, ett oförlåtligt misstag.

"Kanske han ej kan sitta stilla", antydde fru Garfield, "han har aldrig i sitt lif varit stilla".

"Ja, så är det", sade läraren tankefullt och begrundande, lifsom om en ny idé waknat hos honom wid dessa den sorgsna moderns ord.

Och sådant war äfwen i själfwa wärket förhållandet. Läraren insåg sitt misstag. Barnets moder hade genom sin kloka antydan öppnat hans ögon.

Från denna stund fick James sitta i skolan, hur han själf behagade. Stilla war han wäl ej, men wärkan af den erhållna friheten war ögonskenlig. Det töfwade icke länge, innan han i kunskaper stod framom alla i hela skolan. Och då terminen nal-fades sitt slut, wiste alla skolbarnen wäl, hwem som skulle erhålla det lilla praktfullt inbundna nya testamente, hwilket läraren wid skoltidens början lofwat den bland barnen, som varit slitigast och gjort de bästa framstegen. James erhöll belöningen, alla barnen woro nöjda och modern gret af glädje.

Men icke blott läraren, äfwen sin broder Tomas gjorde han ofta swårigheter genom sin owanligt lifliga natur. Bägge gossarne plägade sofwa tillsamman, och James kastade och swängde sig ofta under sömnen, så att han wäkte Tomas, spar-kade af sig täcket samt beredde därigenom både sig själf och brodern mycket obehag. Det hände då ej sällan, att han frös och wände sig om, i det han sade åt Tomas:

"Tomas bred öfwer mig!"

Tomas drog täcket öfwer honom och återwände igen till sina drömmar, dock blott för att om och om igen upprepa samma manöwer.

Det berättas, att James, 25 år senare, då han var b'efwen general, en natt efter en förfärlig slagting låg och sof i sällskap med några officerare af lägre grad. I sin oroliga sömn fastade han af sig täcket och sade, i det han till hälften wände sig om: "Tom bred öfwer mig".

En officer drog filten öfwer honom, och han wäktes genom denna rörelse. Då man berättade för honom tilldragelsen wände han sig bort och gret, gret som ett barn wid tanken på den älskade modern, de kära systkonen och den lilla stugan i Ohios skogar.

Från den tid James i skolan fick följa sin egen natur, woro hans framsteg påfallande, och hwarje lärare måste betrakta honom som ett barn med owanliga naturgåfwor. Då någon skola fanns att tillgå besökte han den, men sådant skedde ej många månader under året. För öfrigt studerade han, så godt sig göra lät i hemmet. Alla böcker, som han kunde låna eller tiggas sig till, läste han med utomordentlig begärlighet, slukade innehållet gång efter annan, tills han fullkomligt tillägnat sig detsamma.

Också begynte han småningom hjälpa Tomas med landtbruket, och från åtta års ålder hade han därwid sitt bestämda dagsarbete att utföra lika wäl som denne. Han fullgjorde det äfwen med en punktlighet och ihärdighet, som gjorde hans unga år all möjlig heder. Tomas kunde därigenom få tillfälle att genom arbete hos andra förtjäna litet penningar, något hwaraf familjen jämnwäl war i stort behof för anskaffande af många oumbärliga saker, dem både modern och barnen länge nödgats sakna. Under sådana tider hwilade hela answaret för farmens skötsel på James som sålunda fick lära sig hugga wed, mjölka kor, rensa säd, odla grönsaker och göra mycket annat, som en landtbrukare måste känna.

Under detta arbete framträdde tydligare än förr hos James en egenkap, hwilken sedermera utwecklad blef ett af grunddragen i hans karaktär, och hwilken wäl till stor del förtjänsten tillkommer att han blef något owanligt i wärlden. Det war den utomordentliga ihärdighet och grundlighet, med hwilka

han utförde allt, hvad han företog sig. Hade han en gång beslutat att göra något, kunde intet hindra honom från att fullfölja det, såvida han ej insåg att beslutet varit alltför oförnuftigt. Ofta visade sig väl ännu denna egenskap i tokerier och pojkstreck, men karaktärsdraget lyste likväl klart därigenom. Det var en tillförligt och ett själförtroende, som grundade sig på en känsla af egen förmåga, och utgjorde motsatsen till dessa tröga och jurnulna naturer, som ständigt bära på tungan ett: "jag kan icke", därför att de sakna kraft och ihärdighet för hvarje värf.

Men ehuru James Garfield sålunda ägde själförtroende i hög grad, var han dock ingalunda själfbelåten eller stolt. Något sådant låg aldrig i hans karaktär. Han visste ej, att han hade något att vara stolt öfver. Ingen kunde vara mer anspråkslös och tillbakadragen än han; och fastän han genom sin öfverlägsenhet ständigt utöfwade ett oinskränkt inslytande öfver sina jämnåriga och utgjorde den själfskrifne ledaren af alla deras lekar, var han likväl på samma gång så välwillig och förtroendefull emot dem, att de gärna woro i hans sällskap, ja drogos till honom liksom af en omedweten, inneboende kraft.

III.

Jordbrukare.

Då Tomas var 21 år gammal och James omkring 12, inträdde den förre af dem en dag i stugan under utropet: "Djoj Jim, nu måste du blifwa jordbrukare på allwar, ty jag skall fara till Michigan. Jag har fått plats där borta".

"Gwar", frågade James, som ej förstod, hwart hans broder skulle resa?

"I Michigan".

"Och hwad skall du göra där?"

"Rödjä", swarade Tomas, "tolf dollars*) i månaden".

"Jäke kan du wäl få så mycket, kan du?"

"Jo, tolf dollars i månaden. Det är strängt arbete både bittida och sent. Nu skall mamma få ett ordentligt timradt hus".

Så war förhållandet. Tomas, som redan förut då och då haft arbete utom hemmet för att förtjäna penningar till familjens underhåll, hade nu tagit sig tjänst på sex månader och skulle för första gången på längre tid skiljas från det kära föräldrahemmet. Men själfuppooffrande och godhjärtad, som han ständigt war, affåg han icke håller nu sin egen fördel utan ärnade använda förtjänsten till den älskade moderns och systonens fromma.

*) Ett amerikanskt mynt = 5 finska mark.

Under de sista åren hade han använt mycken tid med att nedhugga och tillhysa timmer för ett nytt boningshus. Då han fyllt 21 år fanns sådant tillräckligt för ändamålet, men penningar hade hittills fattats att uppföra det. Nu ändtligen fåg Tomas en utväg att kunna anskaffa äfwen desja, och denna utsigte eldade ej litet hans ärelystnad.

Det war en sorgedag för den garfieldska familjen, då Tomas wandrade bort från hemmet. Det war nästan som att åter gräfwa en graf i hörnet af hweteåfern. Han hade sedan faderns död varit familjens stöd och modern hade litat på honom, såsom mödrar lita på en ädel son. Att nu sakna hans åsyn och röst, hans råd och arbete, lämnade ett tomrum i allas hjärtan, som ofta framkallade tårar. Äfwen för James war afstedet från Tomas en pröfningsens stund. Jäke som skulle han varit osäker och orolig för skötandet af jordbruket. Han hade ej förgäfwes gått i skola hos Tomas, och då han en gång sagt: jag kan det, kände han sig ock äga förmåga därtill. Snarare war han stolt öfwer det answar, som nu hwilade på honom. Men han hade i Tomas haft både en broder och far, han hade hyft till honom en nästan obegränsad tillit, och det innerligaste och kärleksfullaste förhållande hade städse ägt rum mellan bröderne. Det war därför ej underligt, om James kände skilsmäsjan från Tomas tung och klagade öfwer nödwändigheten, att han skulle lämna hemmet.

Emellertid grep han sitt arbete an med mod och kraft. Glad gick han wid soluppgången till sina syblor och glad ehuru stundom något trött återwände han om aftonen till hemmet och hwilan. Arbetet lyckades honom wäl såsom det alltid lyckas dem, som göra det med fröjd och icke med motwilja. Men det medförde också åt honom nytta. Liksom den ryktbare uppfinnaren af lokomotivet, Georg Stephenson, sade, att han studerade mekanik med sin ångmaskin, så kunde James Garfield kalla farmen sin lärare. Han inhämtade många wärderika kunskaper ur denna jordmån. Ur arbetet på denna frammanade han lifwande tankar. Hans manlighet utvecklades under des stränga tuft och

hans andliga syntrets widgades. James war wid slutet af detta tidskifte mera man än han wid dess början warit.

Under denna tid hade han föga tillfälle till läsning, men hans hunger och törst efter kunskaper hade aldrig warit större än nu. Ofta kom den tanken öfwer honom: hur skall jag få uppfostran, hur skall jag kunna bli läskarl, men till något fast beslut eller någon egentlig plan därför kom han icke. Desså modern talade stundom med honom om samma sak, ty hon insåg med hwarje dag tydligare, att hans begåfning war större än den som af en jordbrukare erfordras, men ej håller hon fann någon utsigte att förwärliga denna sin älsklingstanke. James war äfwen fortfarande nöjd med sin lott och modern stälde alt framgent förtröstansfullt sitt hopp till honom, som hittills så underbart hjälpt henne igenom.

En djup, innerlig och oskrymd gudsfruktan. Det war nämligen ett af grunddragen i det garfieldska familjelifwet. Så hade det alltid warit, men genom de swåra pröfningar den nödgats uthärda, hade den samma dragits än närmare sin skapare och herre. Det ensliga lifwet i ödemarken med dess favor och wedermödor hade knutit bandet ännu fastare. Hwarje dag plägade fru Garfield läsa för sina barn något kapitel ur bibeln och om hälgdagarne war läsningen af den heliga boken nästan deras enda sjsjelsättning. Äfwen James läste den ofta och begrundade noga dess innehåll. Med sitt utmärkta minne lärde han sig utantill mycket där af och kwarhöll under hela sitt lif många af dess höga och ädla tankar, som han med all deras kraftfullhet senare ofta använde både som predikant och offentlig talare.

Veckor och månader förgingo småningom och snart war den tid inne, då man kunde wänta Tomas tillbaka.

En dag kommer James inrusande genom trädgården i wildaste fart och skrikande så wildt, som om han plötsligt förlorat förståndet: Tom kommer, Tom kommer!

Fru Garfield blef till en början ej litet förfärad och skynbade till fönstret. Sannerligen. Där war han wärligen och James hade i sin glada ifwer redan hunnit fatt honom.

Det wore omöjligt att skildra den glädje, som nu rådde i de garfieldska hemmet och de tusentals frågor, med hwilka Tomas isynnerhet af James öfwerhopades. Stora tårar rullade utför fru Garfields kinder, och James, som märkte detta, förundrade sig högelingen däröfwer. Han wiste wäl, hur innerligt modern gladd sig öfwer sonens återkomst, och nu såg han henne ändå gråta. Det kunde han icke begripa. För sin del hade han haft wida större lust att hurra än att gråta. Men han förstod ännu ej den djupa hemligheten af en moders kärlek.

Wid sin hemkomst hade Tomas kastat en handfull guldmynt i moderns sköte, sägande: "Nu kan du få en ny boning", och hans anlete sken af glädje därwid.

Redan följande dag legde Tomas en timmerman och så blef det ett huggande och hamrande från tidigt på morgonen till sent på kvällen. Det nya boningshuset reste sig snart och James hjälpte till, så godt han det kunde. Han war outtröttlig att draga sand, slå in spik, hyfla bräder m. m. — alt nya ssyselsättningar för honom, dem han med sin wanliga rasthet och ordentlighet utförde till wederbörandes fulla belåtenhet. Mycket road war han också af detta arbete och begynte redan tänka på att göra snickareyrket till sin bisyselsättning. Gubben Treat, timmermannen, förutspådde honom äfwen en god framtid på denna bana.

Tafåsresningen war för James en fullkomlig högtidsdag. Något jädant hade han aldrig i sitt lif varit wittne till. Han hade redan på förhand sprungit ikring till de närmaste granarne för att betinga sig deras hjälp wid det wigtiga tillfället. Glada, som de alla varit öfwer att enkan Garfield skulle erhålla ny stuga, infunno de sig punktligt och den stora händelsen försiggick på tillbörligt wis.

På hösten inflyttade Garfields i den nya byggnaden. Den innehöll tre rum på nedre bottnen samt två oinredda i öfra wåningen. Den gamla kajan blef nu degraderad till höns hus.

Till wintern hade Tomas åter begifwit sig på arbete till Michigan, och James beslöt sätta i wärket sin plan att genom timmermansarbete skaffa sig en liten biförtjänst. Modern behöfde nog

penningar, menade han, och då jordbruksfjflorna om vintern hwilade, hade han också godt om tid.

Den förste han wände sig till för att erhålla arbete war gubben Treat, timmermannen. Denne som ju redan förut kände gossens duglighet härutinnan gjorde inga swårigheter och redan följande dag war James hos honom på det ifrigaste sjsjelsatt med att hysla bräden. Han hade fått löfte om en cent (= 5 penni) för hwarje bräde, och när astoneu kom, hade han ej mindre än hundra stycken bräden färdigt och därtill wäl hyslade. Timmermannen, som med förundran åsett gossens arbete, hwilket en fullwuxen karl ej kunnat utföra fortare och bättre, räknade upp åt honom hundra cent eller en hel dollar, hwilka utgjorde en stor hög af slantar, då de woro färdiga för James' ficka.

Den unge arbetarens känslor wid detta tillfälle kan man lättare förstå än skildra. Aldrig hade wäl den gamla, grofwa jackan betäkt ett bröst så öfwerfullt af lycka som nu, då James ilade hemåt, medförande de första penningar, han själf genom sitt arbete förtjänat. Hans hjärta swälde af rörelse, och ju mer han tänkte på denna tilldragelse, des mer storartad syntes dn honom. Dock war det ej för sin egen skull han war stolt; han war det därför att han nu likjom Tomas kunde lägga pennin-garna i moderns sköte och säga: Se moder, alt detta är ditt.

Det fans ett hjärta af guld hos gossen, som sprang omkring i fotad och i bomullsbyxor.

IV.

På arbetsförtjänst.

Så förgingo twänne år, utan att några märkligare tilldragelser inträffade inom den garfieldska familjen. Under närmare sexton år hade den samma nu varit bosatt i området Orange och därunder genom idoghet, omtanke och sparsamhet från de mest tryckande förhållanden arbetet sig upp till en oberoende ställning. Egendomen värdades väl och desß afkastning förflog godt till familjens underhåll, medan de inkomster bröderna förskaffade sig genom arbete hos andra förfåg den samma med penningetillgångar.

Tomas war fortfarande mest borta från hemmet på arbetsförtjänst. James åter, som nu blifwit en stor och kraftfull yngling på 15 år, wistades som förr hos modern på farmen, skötande desß jord med trägna armar. Om wintrarna besökte han byskolan, så ofta han war i tillfälle därtill och stod här i kunskaper ständigt framom alla de andra lärjungarne. Sa, det hände till och med en gång, att han löste ett exempel i aritmetik, hwilket ej ens läraren själf kunnat taga reda på, och han tillwann sig härigenom alla de öfrige elevernes synnerliga högaaktning och beundran.

Men desßutom hade han ännu tid öfrig till biförtjänster, och genom den drift och ordentlighet, med hwilka han utförde allt arbete, war han ofta och gärna anlitað af grannarne. Han deltog i arbeten på åker och äng samt hjälpte ofta sin gamle vän, timmermannen, wid uppförandet af boningshus, labor och

stall på längre eller kortare afstånd från hemmet. Under hans ledning blef James småningom rätt inkommen i byggnadskonsten, och ehuru Treat war en mycket noggrann och omsorgsfull timmerman, hade han aldrig något att anmärka beträffande James' arbete.

Sälunda deltog han ock en gång jämte samme Treat i uppförandet af ett skjul och några lador wid ett pottaffsjuderi nära staden Cleveland för fabriken ägares, herr Bortons räkning. Denne, själf en grof och obildad, men dock wälwillig och godhertad man, fattade tycke för James och intogs af hans höflighet, förstånd och glädtyghet genom den dragningskraft, som olika naturer pläga utöfwa på hwarandra. En dag tog han James affides och frågade honom: "hwad skulle du tycka om att komma och arbeta hos mig?" Frågan kom owäntadt och James twelade.

"Jag kan ej afgöra den saken förr än jag talat med min mor därom," swarade han slutligen. "Kanske will hon det ej."

"Du är just den sortens pojke, jag trodde dig wara, att du bryr dig om din moder," sade Borton. "Jag tycker så mycket mera om dig för den skull."

Följden af detta samtal war, att James Garfield första måndagen därefter instälde sig till arbete hos herr Borton, pottaffsjudaren, med alla sina jordiska ägodelar inknutna i en näsduk.

Han blef wid fabriken ett slags bofhållare och fick enligt aftal 16 dollars i månaden som aflöning. Han förde böckerna, tog emot karlar, som sålde aska, betalade deras räkningar samt expederade äfwen köparene. Desutom hade han uppsigt öfwer arbetet i des helhet, liksom om han varit Bortons egen son. Om morgonen war han den förste i wärkstaden och om aftonen den siste att lämna den samma. Borton lärde sig snart att lita på honom med obetingadt förtroende och en far kunde ej varit wänligare mot gossen än han war.

En dag kom till fabriken en karl för att sälja ett last aska. Det innehöll enligt hans uppgift 25 bushels *). James,

*) ett amerikanskt sådes- och rymdmått.

som ansåg sig hafwa skäl att misstänka förhållandet, lät väga lastet, hwilket befans innehålla endast 22 bushels.

"Endast 22 bushels," sade han åt ägaren.

"Det war 25 efter min mätning", svarade denne.

"Och 22 efter min," sade James. "Jag betalar efter 22, ej mer."

Och därwid blef det.

Genom detta och flere dylika drag of omutlig rättskänsla, påpasslighet och omdömesförmåga steg han högt i aktning hos fabrikens alla arbetare och herr Borton war synnerligen belåten med sitt nya biträde.

Det war naturligt, att James med den lust han wisat för läsning ej skulle dröja länge hos herr Borton, innan han tagit reda på husets bokförråd, isynnerhet som han denna tid ej ägde tillfälle att besöka någon skola. Snart kände han också till hwad Bortons hus i den vägen hade att bjuda på. Där funnos "Marryats romaner", "Sjöröfwarens egen bok", "Berömda brottslingars lif", "Sjöröfware på Karaibiska hafwet" m. fl. romaner af olika värde och betydelse. Han slutade innehållet ur dem alla häfte efter häfte, och de otroliga bedrifter, där skildrades, uppeldade hans föreställning och satte hans lifliga själ i lågor. Då familjen från det gemensamma hwardagsrummet skildes åt till natten, tog han sin bok och gick till sin kammare, men ej för att sofwa. Hans ljus brann ännu länge på kvällen och tolfslaget fann honom ofta wakande med sinnet fullt af de underbara bilder dessa romaner upprullat för honom. Redan länge hade han hyft en nästan ofuflig lust för fjömanslifwet, men moderns bestämnda motwilja därför hade hittills afhållit honom därifrån. Nu blef denna lust honom öfwermäktig, och endast herr Bortons bewekande ord och förespeglingar om framtida förmaner förmådde honom att ännu någon tid stadna kwar wid en wärksamhet, den han själf fann altför inkränkt för sin andes kraf.

Emellertid inträffade kort därefter en händelse, som helt plötsligt ändrade hans sista beslut, kom honom att uppsäga sin

tjänst samt till hans egen lycka hindrade honom från att kanske för alltid blifwa endast en pottastjudare.

Herr Borton hade en dotter, som var förlofwad och fästmannen kom en afton på besök till familjen, medan James höll å med någon swårare uppgift i räkning. Familjens hwardagsrum var en stor sal, där de förlofwade tagit plats i ett hörn under det James och de gamle sutto wid eldstaden. James ärnade wäl draga sig tillbaka på samma gång som desse, ty därtill ägde han nog uppfattning och takt, men han var så fullkomligt upptagen af sin räkning, att han ej ens märkte deras bortgång, förr än den otåliga flickan wäkte honom med anmärkningen:

”Jag tycker det kunde wara tid för legda tjänare att gå till fängs.”

James sprang upp som stungen af en orm. Med en stolt blick på flickan fattade han ljust och gick till sitt rum utan att säga ett ord. Rusten var nu klar för äktenfapskandidaterna, men James' stolta sinne hade blifwit retadt i innersta grunden. Han fick den natten ej en blund i sina ögon. Det sjöd i hans ådror och orden ”legd tjänare” ljödo gång efter annan i hans öron. ”Jag skall wisa henne, att jag nog kan blifwa amat än en legd tjänare”, sade han wid sig själf. Han försökte wäl att lugna sig och i sömnen glömma sina beymmer, men förgäfwes.

Om morgonen steg han tidigt upp, packade ihop sina få ägodelar och infann sig hos herr Borton för att göra upp sin räkning.

”Jag lämnar i dag min plats,” sade han.

Om han hade affjutit en pistol mot sin husbonde, skulle denne ej blifwit mera häpen än wid dessa så owäntade ord.

”Flyttar du?”

”Jag slutar att arbeta i detta yrke.”

Dattadt husbondens böner och wakra löften stod James fast wid sitt beslut utan att säga till honom ett ord om orsaken till det samma. Slutet blef, att herr Borton betalade honom hans lön och James före kwällen åter war i hemmet.

Här redogjorde han helt öppet för modern om anlednin-

gen till sin flyttning från herr Borton och sitt beslut att blifwa något annat än en legd tjänare i alla sina dar. De gamla planerna om fjömanslifwet döko upp ånyo och modern lämnade ingen möda ospard att få honom afstyrtt därifrån. Han blef därför nu någon tid i hemmet, där han skötte om gården och stälde ett och annat i ordning under wäntan på att erhålla arbete annanstädes. Omfider fick han höra, att en hans morbror, som war bosatt i Newburg nära Cleveland, höll på att rödja en större skogssträcka och därför hade behof af ett stort antal wedhuggare. Han beslöt resa till honom, och modern gynnade denna plan så mycket mer som hennes äldsta dotter, Mehetabel, war gift därstädes och James sålunda kunde få bostad hos henne. Efter par dagar begaf han sig af till morbrodern, där han blef wäl emottagen och fick rikligt med arbete.

Men under wedhuggningen blef hans lust för sjön blot yttermera stegrad. Den skogsstrakt han hade att afrödja låg alldeles inwid Eriesjöns strand och han såg dagligen större och mindre farkoster glida fram öfwer de blå yta. Ofta stod han långa stunder förjunken i betraktande af den hänförande tafsan och scenerna från Maryats romaner döko ånyo upp för hans själ. Han tänkte på, hur härligt det wore att med ett stolt fartyg färdas öfwer världshafwen och få skåda främmande land, nya folkslag och nya förhållanden. Det wore något annat än att ständigt döljas i dessa trånga, alltid enahanda kretsar, där han ej mer kunde erhålla ny näring för sin kunskapstörstande ande.

Men alla hade lifsom sammanswurit sig emot honom. Med hwem han än talade om sin längtan till sjön — med morbrodern, systern eller andra bekanta — alla ansågo de, att fjömanslifwet wore det sista han borde wälja.

När James slutat sitt arbete hos morbrodern som wedhuggare, återwände han till hemmet, där han åt modern lämnade alla de penningar han sålunda förtjänat. Det war nu högsommar och hans tid upptogs härefter flere månader framåt af jordbruksarbete dels i hemmet, dels hos grannarne. Men han war ej mer så glad och frimodig som förr utan ofta orolig och mis-

nöjd. Modern, som märkte detta, fruktade för att tankarne på fjön ånyo fått makt öfver honom. Så war äfwen förhållandet, men intet ord yttrades dock ännu mellan mor och son rörande detta ämne. James war hemma hela wintern och besökte skolan. Men då man war kommen till början af juli kunde han ej mer återhålla sin längtan. Han jade en dag till modern:

”Mamma du wet ej, hur jag längtar efter fjön. Swarför kan jag ej få höra mig om efter plats på ett fartyg?”

Modern, som omsider insjett, att hans åstundan ej kunde tillfredsställas med mindre han engång själf fått pröfwa på sjömanslifwet med alla dess faror och wedermödor, beslöt nu att inslå en medelwäg och gaf sitt samtycke därtill, i fall han lofwade, att ej söka plats på något större fartyg utan nöja sig med en af de mindre skutor, som besoro Eriessjön.

Swem war nu lyckligare än James, då han ändtligen erhållit den äskade tillåtelsen. Så skyndsamt som möjligt gjorde han sig i ordning för afresan, och tidigt en morgon begaf han sig på wäg till Cleveland, där han ärnade stiga ombord. Redan middagstiden hade han de frestande seglen inom synhåll, och ännu samma afton erhöll han plats på kanalbåten ”Uftonstjärnan”, som fördes af hans kusin Amos Lettcher.

Kanalen war wid denna tid en allmän genomfartsort mellan Eriessjön och Ohiosfloden. Malmen från koppargrufworna wid Öfre fjön fördes på skutor till Cleveland och därifrån genom kanalen till staden Pittsburg. ”Uftonstjärnan” war bemanad med två rormän, två förare, en styrman och en köck: utom kaptenen sex man tillsamman.

Körarne hade enhwar två mulåsnor, hwilka dreswos längs kanalbanken, spända den ena efter den andra, sålunda dragande fartyget framåt. Swartdera paret mulåsnor tjänstgjorde ett wift antal timmar, hwarefter det samma steg ombord på fartyget och lämnade plats för det andra.

Det war som förare på kanalbåten James till en början hade fått plats och hans lön som sådan skulle blifwa 12 dollars i månaden.

Båtkarlarne, i hwilkas lag James nu befann sig, woro

råe, ohyffade fjällar, som hvarken brydde sig om Gud eller märt-
niskor. Den bästa kamraten var den, som kunde slå och dricka
mest samt sjunga de värsta visorna. James, som utgått från
ett sedligt och gudfruktigt hem, var ej wan wid ett sådant lif,
och då de råe kamraterna märkte detta, gjorde de på sitt grofwa
fätt narr af honom. Hans karaktär blef sålunda nu stäld på
det hårdaste prof, men han bestod det som en man. Långt
ifrån att låta sjömannens sedeslösa lefnadsfätt utöfwa på sig
något inslytande, blef han trogen de grundsatser om rätt och
orätt han i modershemmet insupit. Wid deras skämt och här-
fäste han intet affeende utan var ständigt glad och vänlig mot
alla samt willig att utföra det som blef honom anbefaldt. Därför
kunde han för kamraterne förtälja mången munter historia och
wann så småningom deras bewågenhet, utan att någonsin sträfwa
därefter. Och när de därtill erforo, att han i mångt och myk-
ket wiste bättre besked än de själwe, steg han alltmer i deras
ansjende.

Det erfordras dock merendels inför dylika kamrater ett
o. dentligt kraftprof för att winna deras fulla erkännande, och
James blef dem ej håller ett sådant skyldig. Det var honom
så mycket lättare att utföra, som han för sina år war owanligt
starkt bygd och kraftfull.

Båten nådde en dag det ställe i kanalen, därifrån ångaren
skulle släpa den samme vidare till Pittsburg. James stod på
däck och bredwid honom en af båtvarlarnes, hvars namn war
Murphy, en stor, groflemmad krabat på 35 år. Då linan ka-
stades från ångaren, skulle James taga emot henne, men genom
en rörelse af båten slant hon öfwer hans axel och träffade
Murphy, hvars mössa föll i kanalen. Murphy störtade nu som
en retad tjur på James i affigt att kasta honom till däck, men
denma wick skickligt åt sidan samt gaf Murphy därjämte ett kraf-
tigt slag på örat, som kom honom att tumla ned i båtbottnen
bland järnmalmnen. För att med ens göra slut på striden ka-
stade sig James öfwer honom och höll honom ned. De andre
kamraterne skrattade och uppmanade James att straffa sin mot-
ståndare eftertryckligt. Men i stället för att följa deras råd, lät

James den andre frivilligt stiga upp, då alla sett att Murphy ej kunnat resa sig utan hans vilja, samt räkte honom sin hand till försöning. De skakade hand och woro wänner från den stunden.

Härefter ansågs James bland besättningen ej längre som nybörjare eller pojke utan som karl. Pojke war han wisserligen, menade de, till åren men karl i handling, ett barn till det yttre men en man i åsigter och högsinhet.

Bland båtkarlarne fanns en matros wid namn Harry Brown en godhjärtad, men rå och utswäfvande fälle, som höll mycket af James och war färdig att göra allt för hans skull. Honom förehöll James ofta hans råa och lastbara lif; och om förmaningarna också ej hade åsyftad wärkan, måste dock både Harry och de andra medgifwa, att James alltid hade rätt i hwad han sade. Särskildt wärderade de hos honom den uppriktighet och oförbehållsamhet, med hwilken han utlade sin mening och de fördrogo af honom yttranden, dem de ej hade tålt af någon annan. I sällskap med andre prisade de gärna hans förtjänster och woro i allmänhet stolta öfwer honom. "Wi ha en kamrat ibland oss, som är den bästa pojke man någonsin kan få se", sade rorsmannen en gång till styrmannen på en annan båt, "han hwarken super, röker tuggar, swär eller slåss; kan du tro det gamle gosse?" Och Brown yttrade till Murphy: "Jag tycker om att en karl wisar hwad färg han har, så man wet hwar man har honom, om han också är emot mig. Och Jim är så klipst, att han tager lofwen af oss allihop, då det gäller att berätta historier, fastän de ej äro smutsiga, så som de wi andra tala om. Är han icke märkwärdig? Han wet mera än hela besättningen tillsammans och det om wi lägga två eller tre båtlastar därtill på köpet."

Ufwen af kaptenen war han för sin redbarhet och flit mycket afhållen, och redan efter en månads tjänst som förare befordrades han till styrman. Hans samtal med kaptenen woro för denne obildade man särdeles lärorika; däremot erhöll James af honom månet godt råd och många wärdefulla upplysningar om saker, hörande till sjömansyrket.

På kanalbåten hade James ej några böcker, och detta var för honom en allvarsam pröfning. Kaptenen köpte wäl emellanåt tidningar och dem läste han flere gånger från början till slut, men sådant förslog i alla fall ej mycket för honom. Saknaden af böcker ersattes dock till en del genom de tillfällen han här hade att skärpa sin iakttagelsesförmåga. Han studerade under denna tid lifwet och människorna, och kaptenen bistod honom kraftigt genom att beswara hans talrika frågor.

Wattnet tyktes på James utöfwa en besynnerlig dragningskraft. Under de månader han tjänte på "Alftonstjärnan" föll han ej mindre än fjorton gånger i wattnet. Sista gången detta skedde war han nära att mista lifwet. Det war en regnig höftnatt och James kommanderades upp att tjänstgöra på däck. Orwaken rusade han ur sin sömn och begynte rulla upp ett tåg, med hwilket båten skulle fästas wid stranden. Tåget fastnade någonstädes wid kanten af däcket och motstod länge hans ryckningar, tills det plötsligt lofnade och det med en sådan fart, att han själf tumlade hufwudstupa i wattnet. Natten war koldmörk, och igen hade hört hans rop. Emellertid gled båten fortfarande framåt. Lydligtwis grep nu hans hand i mörkret om tåget, som släpade efter båten och längs detta halade han sig småningom upp på däck. Han war räddad som genom ett under. Tåget war blott en lös ända, som warit honom till ingen nytta, om det ej fastnat wid en remna i religen, där det fasthölls.

Denna händelse gjorde på James ett djupt intryck. Han såg häri tydligt försynens skickelse, och mer än någonsin riktades hans tankar på hemmet och modern. Han wiste att hon alla dagar ihågkom honom i sina böner. Han tänkte på all hennes oro för honom, hennes erfarna råd och oändliga kärlek. Och dock war det mot denna moders önskan han ägnat sig åt sjömanslifwet.

Han beslöt nu att åter öfvergifwa sjömannabanan och så fort som möjligt lämna kanalbåten för alltid.

Någon vecka härefter fick James ett allvarsammt anfall af frosja, en sjukdom, som är mycket gängse i trakten af Griefsjön.

Den angrep honom så häftigt, att han snart var oförmögen till arbete, hvarför han gick till kaptenen och tillkännagaf sin önskan att lämna båten och återvända till hemmet. Denna gick gärna in på hans begäran, så mycket mer som han längesedan märkt James' ovanliga begåfning och redan förut ifrigt manat honom att öfvergifwa sjömannabanan.

James hade aldrig känt sig så nedstämd som då han nu wandrade hemåt. Frossan hade brutit hans kraft och gjort honom swag som ett barn. Det var redan skymt, då han lämnat båten och han nådde ej hemmet förr än på natten.

Då han nalkades boningshuset, såg han att ljus ännu brann därinne. Hans hjärta klappade häftigt, han wiste att det skulle blifwa en glad öfverraskning för modern. Då han såg in genom fönstret, warseblef han henne i ett hörn af rummet, liggande på knä framför en öppen bok. Hennes blickar woro riktade mot höjden, hon var försänkt i bön. Han lyfnade och hörde tydligt, att bönen gälde honom själf. Det var nog, han dröjde ej längre. Dörren flög upp, och moder och son woro slutna i hwarandras armar.

V.

Studietiden.

Under långa veckor var James Garfield af sin sjukdom fjättrad wid sängen. Frossan ansatte honom häftigt och uttömde alla hans krafter. Utan moderns kärleksfulla vård och outtröttliga omsorger hade denna tid, som han var tvungen att tillbringa i syblolöshet för hans värtsamma ande varit outhärdlig; också nu var den samma för honom en swår pröfning.

Men detta tidskifte blef tillika en vigtig vändpunkt för hela hans kommande lif. Han hade nu godt tillfälle att tänka på sin framtid. Så länge sjukdomen plågade honom värst, var han dock ej benägen för dylika tankar, men när krafterna begynte återkomma, wafnade på nytt hans längtan till hafvet. Och denna längtan öfvergaf honom aldrig. Ännu 30 år här-
 efter yttrade han engång själf: åsynen af ett skepp uppfyller mig med en egendomlig hänförelse. När jag är på sjön och mina medmänniskor lida af sjösjuka, är jag lika lugn som om jag promenerade på land i det lugnaste wäder.

Modern använde dock åter alt sitt inslytande för att få hans framtidsplaner riktade åt annat håll, och wid dessa bemödanden hade hon funnit en bundsförwandt i byskolans nya lärare, herr Bates, en rift begåfwad ung man, hwilken hade för affigt att ägna sig åt det prästerliga kallet.

Beweft af deras förenade ansträngningar, beslöt James slutligen att slå ur hågen alla vidare tankar på sjömanslifwet

och wid nästa läsetermins början begifwa sig till Geauga seminariet i staden Chester för att där på allwar fortsätta sina studier. Att modern kände sig öfwerlycklig, då hon efter många års fruktlösa bemödanden nu omfider fått sin älsklingstanke förwärligad — är säkert öfwerflödigt att omnämna.

När det emellertid war beslutadt, att James skulle blifwa läskarl, sattes planen i värfet utan dröjsmål. För att kunna uppehålla sig i staden under läseterminerna, ärnade han sysselsätta sig med timmermansarbete de stunder af dagen han war ledig och defutom hela lördagen, då skolan hölls stängd. Till sin stora glädje erfor han, att William och Harry Boynton, söner till Amos Boynton, deras närmaste granne, erhållit löftet, att få besöka samma lärowärf, och att de tre kusinerna skulle blifwa bolagskamrater. De skulle själfwa sköta hushållet för att kunna inrätta sitt lif så sparsamt som möjligt.

Den sista februari, dagen innan skolan öppnades, begäfwos sig James Garfield och hans bägge kusiner till fots i wäg till skolstaden, lastade med husgeråd och proviant. Wäglängden dit war något mer än halfannan mil. Knifwar, gafflar, sleswar, tallrikar, stekpanna, gryta och litet matförråd — se där alt hwad de förde med sig till skolan.

Ett ögonwittne beskriwer James Garfield wid denna tid sålunda: "Han war ganska dåligt klädd i grofwa mollskinnsbyxor, som woro så urwurna, att de ej nådde halfwägs ned till hans oxlädersstöflar, en väst, som war altför kort och en trädsliten rock, hwars ärmar räckte föga under armbågen. Öfwer det hela tronade en grof, slofig hatt; och då gossen astog den, syntes en wäldig massa ljust, lurfwigt hår, som föll halfwägs ned på skuldrorna. Han war mäktig tafatt, men hade tillika i sitt sätt något oberoende och frimodigt, som på enhwar gjorde ett godt intryck".

Kusinerna woro klädda ungefär som James. För högfärd kunde således ingen gärna anklaga dem. I våra dagar skulle wäl polisen arrestera en dylik trupp ungdomar, antagande dem för landsstrytare eller tjuftwar.

Emellertid anlände gosjarne wid det bästa lynne till den lilla staden Chester, där de hyrde sig ett litet och torftigt rum, hos en gammal, fattig gumma. Snart erhöll James också timmermansarbete hos en i närheten boende snickare och kunnig, som han redan war i yrket, töfwade det ej länge, innan han genom denna sysselsättning på lediga stunder kunde förtjäna sitt uppehälle.

Geauga seminariet, som efter förhållandena i vårt land ungefärligen skulle motsvara en fyrklassig realskola, besöktes wid denna tid af omkring etthundra lärjungar af bägge könen, hwilka samlades från de fringliggande städerna. En skola med så många elever och därtill både manliga och kvinnliga war för James något fullkomligt nytt. Desså war han i början ganska förlägen i närvara af de unga kvinnorna, hwilka han ansåg wida öfwerlägsna ynglingar af samma ålder. Men han satte sig litet wäl med lätthet in i skolförhållandena och war snart i full fart med sin läsning.

Det hörde till seminariets läseordning, att hwarje elev twänne gånger i månaden skulle skrifa en fria eller afhandling öfwer något af läraren meddeladt eller af lärjungen själf waldt ämne. Stundom tillfades författarene af de bästa bland dessa frior, att uppläsa sitt arbete från katedern inför hela skolan. Första gången denna ära kom James till del, war han synnerligen försagd och darrade mer än tolf år därefter inför fiendens kanoner. Då han sedan för kamraterna berättade hur rädd och uppkrämd han war, yttrade en bland dem:

"Din fria war ej rädd af sig, den war utmärkt. Jag skulle gärna darra en smula, om jag kunde skrifa en sådan. Somliga woro förwånade öfwer, att dina kläder kunde gömma en sådan förmåga".

Bland seminarieungdomen hade bildat sig ett s. k. sällskap för diskussionsöfningar, hwars wärksamhet bestod däri, att någon af medlemmarne framstälde sin åsigt angående något wist ämne och de andre därpå yttrade sin tanke om samma sak. J

desa tankeöfningar deltog James ifrigt och war i hög grad road däråf. Till en början gaf han sig twefande in i meningsstriderna, som om han allwarjamt betwiflat sin förmåga därutinnan, men då han engång wågade sig på ett försök, uppenbarade sig hos honom en begåfning, om hwilken han själf ej ens haft en aning. Det wifade sig nu, att han ägde stor makt öfwer språket och kunde med lätthet uttrycka sina tankar i alla frågor. Härefter begynte han ock på förhand grundligt studera alla de frågor, som wid klubben skulle afhandlas, därwid flitigt anlåtande seminariets boksamling. Och den förtroliga bekantskap med alla ämnen han i följd häråf ådagalade, framkallade ofta anmärkningar af förwåning både från lärare och kamrater. Dessa följde snart med spändaste uppmärksamhet hwarje ord från hans läppar, liksom senare massorna lyfnade till och tjustes af hans wältalighet. Man begynte förutspå honom en lysande framtid som offentlig talare, och i sin förwåning och beundran glömde man gärna hans smärtingsbyxor, som woro fyra tum för forta för hans ben.

Medan James Garfield jålunda i andligt affeende utweklade sig på ett förwånanswärdt sätt, befunno sig hans ekonomiska omständigheter i ett alt annat än lysande tillstånd. Uppehållet war knapt och han ägde aldrig mer än en omgång kläder i jänder. När dessa måste repareras, råfode han därför i den största förlägenhet. Detta inträffade också engång, då han wid en bällslagning fallit omkull och illa riswit sina benkläder. Reparationen måste nu wärkställas på natten, efter det deras ägare själf gått till sängs.

För att anskaffa medel till fortsättande af sina studier nödgades Garfield, utom sitt arbete under läseterminerna, hos snickaren i Chester, jänwäl tjänstgöra som lärare wid byskolorna de tider seminariet war tillslutet. Och äfwen som sådan war han genom sina djupa kunskaper, sin lätthet att uttrycka sig och sitt wänliga, tilldragande wäsen särdeles lycklig. Öfweralt, dit han kom, lydde det gemensamma omdömet om honom: "han är den bäste lärare wi någonsin haft".

Djupt religiös som James Garfield städse varit ingick han efter mogen öfverläggning under det sista året af sin wistelse wid seminariet i den kristliga sekten "Lärjungarnes kyrka" och höll ofta wid des sammankomster föredrag, hwilka tilldrogo sig allmän uppmärksamhet. Många besökte desja sammankomster endast för att få höra honom, och hans begåfning som offentlig talare wifade sig här alt mera omiöfknellig. "Han blir wäldig som predikant", sade man om honom, "i fall framtiden kommer att motswara, hwad det närwarande lofwar".

Men ännu en omständighet från denna tid måste här få plats, emedan den ingrep djupt i Garfields framtida lif. Under sistnämnda läseårs hösttermin intogs wid seminariet en ung, wacker och anspråkslös flicka, hvars namn war Lucretia Rudolph. Garfield insåg snart, att hon war owanligt rikt utrustad på förståndets wagnar och kände sig på ett oförklarligt sätt dragen till henne, ehuru han i allmänhet ej gärna sällskapade med de andra kwinliga eleverna. Hennes sätt att uppläsa sina läyor war fulländadt, ådagaläggande både flit och bildning. De woro gansta förtroliga och bistodo hwarandra wid studierna: längre sträkte ingendera af dem ännu sina tankar. James Garfield war då nitton år gammal och Lucretia Rudolph ungefär ett år yngre.

Redan under det sista året Garfield wistades wid Geauga seminariet hade hos honom uppstått en häftig längtan, att besöka ett universitet och genom samtal med en äldre kamrat, som hyste samma affigt, hade denna längtan snart öfvergått till beslut. Han hade därför redan då på lediga stunder och på egen hand begynt studera latin och grekiska såsom nödwändiga wid examen till universitetet och häri lifasom i alt annat gjort snabba framsteg. Dock war det ej möjligt för honom att med de kunskaper han förwärfwat wid seminariet direkte winna inträde wid ett universitet, utan måste han därförinnan besöka någon mellan-

skola. Han sökte därför och vann inträde som elev vid institutet i Hiram, hvilket då var ett nyligen inrättadt lärowärk, motsvarande i det närmaste hos oss de högsta klasserna vid ett lyceum samt första årets kurs vid högskolan.

Det var den sista augusti år 1851 som Garfield blef inskrifwen vid institutet i Hiram, där han för att kunna erlagga terminsafgiften antog tjänst som sopare och klofvingare. Dessa bägge tjänster, hvilka icke skänkte sina innehafware mycket penningar eller ära, fördrade dock af dem den största punktlighet. Skyldigheten att ringa, twang honom tidigt i rörelse, ty redan klockan 5 på morgonen skulle första ringningen ske, och då borde sopningen af klassrummen allaredan vara undangjord.

Dessa omständigheter, som för mången annan skulle blifwit en börda, var det ingalunda för Garfield. Han rättade sig utan swårighet efter förhållandena och skötte sina ringa sysslor så wäl, att han redan därigenom både gjorde dessa tjänster hedrade bland eleverna och tillwann sig själf såwäl lärarenes som medlärjungarnes odelade aktning.

Ett fruntimmer, som wid denna tid var elev wid samma institut, skildrar Garfield i följande ord: „Jag kan se honom för mig ännu i dag, stående om morgonen med handen på klofrepet, färdig att gifwa den signal, som kallade lärare och lärjungar att börja dagens plikter. Då wi gingo förbi honom till skolrummet, hade han ett wänligt ord för enhwar. Ingen wid institutet var så allmänt omtykt som han. Han war alltid wänlig, road af samtal och mycket underhållande. Han war kwick och alltid snabb att gifwa svar; men hans skämt ehuru träffande och ypperligt war alltid oförargligt, och medwetet sårade han aldrig andras känslor“.

Garfields studier gingo framåt med rast fart. För att bättre i minnet befästa det genomlästa plögade han ur alla arbeten göra anteckningar angående de wigtigaste omständigheterna där förekommo och tillika uppteckna sidan, där hwarje sak afhandlades. Detta förfarande iakttog han under hela studietiden och jämwäl därefter, så att han sedermera hastigt och lätt kunde taga reda på hwarje omständighet han önskade lära känna.

Efter första läsårets slut upphöjdes Garfield från portwakt till underlärare wid institutet i engelska och de gamla språken. Det war ett jättesteg. Från att hafwa innehafvt den ringaste platsen bland eleverne blef han nu med ens höjd wida öfwer dem alla. Det egendomliga inträffade därför, att hans namn i institutets kataloger för åren 1853—1854 förekommer bland lärarene och lärjungarne.

Garfield hade sålunda wid denna tid tre wiktiga wärf att öföta, nämligen som elev, lärare och snickare, ty med detta sistnämnda yrke syblade han fortfarande och war däri nästan lika outhärlig som i något annat. Ljuden af hans hammare och hyfswel woro wäl kända både för de studerande och stadsboarne, och ännu i dag torde wäl den byggnad finnas kvar i Hiram, hwilken han försåg med nytt tak och hvars lister och panelningar han själf hyflade.

Men äfwen sina anlag som talare fann han tid, att utveckla, och i detta afseende war han redan nu så känd i trakten, att han ofta anmodades att hålla tal wid offentliga tillfällen. Den allmänna åsigten om honom war, att en sådan talare wid hans ålder aldrig varit hörd. En bland åhörarene af de föredrag han ej fällan höll wid religiösa sammankomster i Hiram yttrar sig om dem sålunda: „De (föredragen) hade en naturlighet och friskhet, som öfwerträffade allt, hwad jag någonsin hört wid sådana möten: det fanns uti dem ingenting alldagligt eller utflitet. Det flödande språket, så lämpligt och träffande, liknade en wäldig flod. Det föreföll som om han blott behöfde öppna sin mun och tankar, iklädde det mest glödande språk, wälde fram.“

Det war wid denna tid ropet om slafwernes befrielse begynte ljuda öfwer Nordamerika och själfallet är, att Garfield med sin omutliga rättskänsla och människokärlek skulle ägna all sin kraft åt de förtrycktas sak. Dock war hans ställning ännu ej sådan att han därwid kunnat uträtta något wäsentligt, men hans tid skulle nog komma också för detta wärf.

Bland eleverne i grekiska klassen, där Garfield, som nämndt, war lärare, befann sig också Lucretia Rudolph, den samma unga

kvinnor, för hvilken han särskildt intresserat sig wid Geauga seminariet. Det är naturligt, att han var glad och lycklig att återse henne, och hade han förut varit blyg och tillbakadragen, gjorde honom nu umgänget med henne och de andra kvinnliga lärjungarna till en af de mest fällskapliga bland eleverne wid institutet. Genom sina talanger, sitt wetaende, sin kvickhet och glädtighet blef han den ledande själen i deras umgängeskretsar. Småningom uppstod en ömsesidig tillgifwenhet mellan miß Rudolph och honom, och innan han skildes från institutet, hade hon lofwat blifwa hans maka, när han slutat sina studier och fått fåter anställning.

Då det led till den tid, att Garfield skulle lämna Hiram gaf hans öfwerlägsna begåfning institutets styrelse anledning att försäkra sig om honom såsom lärare wid detsamma, då hans akademiska bana war afslutad. I hwilket läroämne han skulle komma att sköta undervisningen blef ej ens ifrågasatt, ty en-hwar wiste, att han kunde göra det lika wäl i alla.

Kursen wid institutet i Hiram, hwilken James Garfield genomgick, war egentligen sexårig, däraf två år woro beräknade för akademiska ämnen. Han fullgjorde densamma på endast hälften så lång tid och anmälde sig, då 23 år gammal, till studentexamen wid Williams universitet i Williamstown på wä-
ren 1854.

Man beskriwer honom wid denna tid som en "storväxt", något tafatt yngling med en massa ljust hår, hwilket stod nästan upprätt öfwer en bred, hög pannan och ett öppet wänligt och tankfullt anlete, som ej wisade några spår af hans trägna studier, fattigdom och förfjelser. Hans klädsel war torftig, och det war tydligt, att man hade framför sig en man, som ej slösfade mycken tid på sin toalett och mera brydde sig om sina kunskaper än sin klädsel.

Såsom det war att förutse, genomgick Garfield sin matura-tetsexamen utan swårighet, ja, den ansågs tillochmed som myck-

ket öfverläggen. Hans kunskaper kunde fullt mäta sig med deras, hwilka redan wistats twänne år wid universitetet.

„Ni kan få tillträde till akademins bibliotek, om ni stannar här i staden under sommarferierna“ hade universitetets president, doktor Hopkins sagt åt honom, då han erhållit sitt studentbref, och hwem skulle med större glädje och tacksamhet än Garfield mottaga ett dylikt erbjud. Han hade också från sin mångsidiga wärksamhet wid Hiram's institut så mycket penningar i behåll, att han den första sommaren som student kunde lefwa utan stora ekonomiska bekymmer.

Snom få dagar befann sig sålunda Garfield fränsjande bland universitetets böcker. En så rik boksamling hade han aldrig för sett, och hans andliga hunger kunde nu få sig en grundlig måltid. Han studerade och läste dag efter dag, gjorde sina anteckningar och lärde sig mycket utantill, isynnerhet af Shakespeares, som han skildt beundrade, och andra engelska skalder. Därjämte försökte han sig själf i poetiskt författarskap, och ännu finnas flere täcka skaldestycken af hans hand i behåll.

Deså studier samt spatjerturer till universitetsstadens wackra omgifningar, där han sträfwade omkring, njutande af sin frihet, upptogo hans tid under sommarmånaderna, till deså akademien öppnades och höstterminen tog sin början.

Det war ej utan en wiß bafwan Garfield emotsåg studentlifwet wid universitetet. Han besarade, att hans klädsel och utseende skulle gifwa anledning till anmärkningar från kamraternas sida och tanken därpå förorsakade honom obehag. Men lyckligtwis mistog han sig häruti fullkomligt. Han fann ingen stolthet eller ständsfiklnad mellan studenterna. De bemötte honom wänligt och hälsade honom hjärtligt wälkommen till sitt kamratskap. Snom få veckor ansågs han som en af „de bästa pojkarne“ wid hela universitetet. „Den stora wästern“, som de kallade honom, befans vara en wäldig läskarl samt utmärkt kamrat, och man behandlade honom därefter.

Swad åter beträffar Garfields akademiska studier, så bedrefwos de med en grundlighet och ihärdighet, som lämnade intet öfrigt att önska, och det dröjde ej länge, innan man fälde

om honom det omdöme, att han war en af de mest beläste studenterna wid hela akademien. Särskildt utmärkte han sig i skrifningarna samt såsom tänkare och tolare. I sistnämnda afseende kunde ingen wid universitetet täfla med honom. Men ehuru en outröttlig arbetare, war han ingalunda, hwad man kallat bokmal eller enstöring, utan twärtom en af de mest sällskapliga människor, särdeles glad och underhållande samt städse färdig att deltaga i ett godt skämt.

Garfield hade ej studerat mer än ett år wid universitetet innan han fick anbud på en fördelaktig tjänst som lärare wid en folkhögskola i staden New York. Tjänsten war förenad med god lön och arbetet därwid jämförelsewis ringa. Garfield afslög dock anbudet, emedan han ej wille swika det löfte han gifwit att återvända till Hiram, ehuru lönen där skulle blifwa betydligt mindre. Och detta afslag hedrar Garfield så mycket mer, som hans ekonomiska omständigheter åter woro i dåligt skick, sedan hans broder Tomas, som lofwat försträcka honom pennningar under studietiden, råkat i swårigheter och ej kunde fullgöra sitt löfte.

Wid universitetet stärktes om möjligt Garfields affky för slafweriet än mer och han studerade här grundligt frågan om slafwarnes befrielse eller trälldom. Densamma hade också blifwit en af lifsfrågorna för den nordamerikanska unionen. De skilda partierna stodo skarpt afföndrade och bekämpade hwarandra med oförsonligt hat och bitterhet. Härunder inträffade att senatoren Charles Sumner, en af de wäldigaste förkämparne för slafwarnes befrielse, en dag wid sin pulpet i Förrenta staternas Senat på det häftigaste anfölls af en fanatisk individ från Sydkarolina. Dennes affigt war att mörda senatoren, och hans farsansfulla plan war nära att lyckas.

Då underrättelsen härom hann Williams universitet, samlades studenterna till ett möte för att uttala sin affky för det usla dådet, och nu höll Garfield, skummande af raseri, det mest gripande och mäktiga tal, som då ännu gått öfwer hans läppar. Kamraterne lyfnade med undran och hänförelse. De woro så fullkomligt tjuste af hans värme och wältalighet, att de sutto

i andlös uppmärksamhet, tills han slutade, då deras bifall gaf sig luft i ett jubel, som dånade genom byggnaden gång på gång i den wildaste hänförelse

Om Garfields lif wid universitetet för öfrigt skrifwer deß dåvarande president doktor Hopkins bl. a.: „Han war till sitt wäsen hurtig, öppen, manlig, tillgänglig, förenade kroppsofningar med sina studiewanor och wardt därigenom, hwad det är universitetets mening att göra möjligt för hwarje yngling att blifwa, en man“ Och en bland högskolans professorer yttrar om samma sak: „Hans lif som student war ädelt och rent. Han utmärkte sig genom sträng arbetsamhet, klar insigt i de stora frågorna af allmänt intresse, stadgad öfvertygelse och manligt mod. Jag känner intet bättre exempel bland våra framstående män på ärligt wunnen framgång.“

James Garfield tog den akademiska graden år 1856 med största utmärkelse och efter endast twänne års studier wid universitetet. Både lärare och kamrater woro nu öfvertygade om, att han skulle komma att intaga en framstående plats i sitt lands historie.

VI.

Skollärare och krigare.

Så hade då James Abram Garfield efter många pröfningar och försäkelser, rastlösa ansträngningar, men också talrika framgångar, omsider hunnit det högsta mål, som någonsin hägrat för hans syn. Han hade nu slutat sin akademiska bana och stod redo att enligt aftal, inbjinna sig i Hiram för att mottaga den honom där erbjudna läraretjänsten. Till något högre än denna, sträkte sig aldrig hans planer. „Jag har uppnått målet för min högsta ärelystnad“ sade han härom själf till en vän.

Garfield hade nu intagit en ansedd och aftad ställning i samhället, och dock woro ej mer än nio år förflutna, sen han förde mulåsnorna wid Ohio och Pennsylvania kanalen. „Men inom dessa år woro“, såsom hans lefnadstecknare säger, „hopade arbete, kamp och triumfer, hwartill motsycke knapt kan återfinnas i den mänskliga utvecklingens häfder.“

Styrelsen för Hirams institut hade för honom bestämt undervisningen i de klassiska språken och literaturen, och hans återkomst dit hälsades af hans forne lärare på det hjärtligaste. Väl trodde mången, att han skulle ägna sig åt den prästerliga banan, men ehuru själf djupt och allwarligt religiös kände han härför ingen särskild kallelse lika litet som att ägna sig åt det politiska lifwet, hwartill han dock genom sina utmärkta talaregåfwor tyktes afgjort danad. Utställningar med mångfalt större inkomster än dem han kunde påräkna wid institutet erbjödos ho-

nom, men anspråkslös såsom alltid nöjde han sig med sin lärareplats i Giran. Hans hjärta var fäst wid detta lärowärk och för det samma wille han använda sina bästa krafter.

Det fordrades ej lång tid för institutets styrelse att öfwertyga sig om, huru framgångsrikt och lyckligt Garfields arbete war som lärare, och hon sökte så fort som möjligt bereda honom en ställning, därifrån hans öfwerlägsna begåfning kunde göra sig mera gällande. Wid första årets slut sattes han därför i spetsen för lärowärket under titel af „Ordförande wid lärarekollegiet“ och ett år senare utnämndes han till dess föreståndare.

Wid endast 27 års ålder war han sålunda president för ett institut, där ej mindre än 300 unga kvinnor och män idkade sina studier samt chef för desamma lärare, åt hwilka han blott fyra år därförinnan warit elev. En så snabb och tillika på förtjänst grundad befordran har wäl aldrig något annat lärowärk, hwarken förr eller senare warit vittne till.

Men så war han ej heller någon wanlig lärare. En så utomordentlig makt han ägde öfwer eleverna kunde ingen annat berömma sig af, och aldrig hade man förr sett en lärare så allmänt älskad. En wänlig blick eller ett ogillande ord från honom gälde mer än det högsta beröm eller den skarpaste tillrättwising. Och likwäl fans det system och öfwerläggning i alt hwad han gjorde, men ej ett system af slug och egenmyttig beräkning utan naturens, en öfwerlägsen andes och ett ädelt hjärtas system.

Under den tid Garfield war president för lärowärket woro hans föreläsningar mycket talrika och i alla möjliga ämnen. Så behandlade han religion, filosofi, literatur, estetik och skön konst, historie, statsrätt, naturvetenskaperna, geologi, ja, tillochmed i frigswetenskap höll han åtskilliga föredrag. Samtidigt studerade han juridik på lediga stunder och war antagen som bisittare wid stadens domstol. Och slutligen war han en ofta anlitad talare wid sociala och literära tillfällen samt wid politiska möten.

Att en enda man skulle kunna åstadkomma så mycket, gränjar wisserligen till det otroliga; och dock är det fullkomligt sanningsenligt. Men också för ett jättesnille som Garfields hade

wäl ett sådant arbete, med därför erforderliga massor af förstudier blifwit omöjligt, om han ej haft ett så kraftigt biträde därwid i den unga kvinnan, åt hwilken han hade skänkt sitt hjärta och hwilken han just denna tid hemförde som sin maka. James Garfields och Lucretia Rudolphs bröllop stod den 11 november 1858. Men långt ifrån att denna familjeangelägenhet skulle utöfwa ett störande inslytande på hans yttre wärksamhet, fick denna blott därigenom ökad kraft. Ofta då han förberedde sig till en föreläsning eller ett tal, genomletade hans unga maka för hans räkning biblioteket eller genomgick wissa böcker, som han angaf. Dock war äfwen det antal arbeten han själf läste ofantligt stort, och det war ej owanligt att se honom komma med famnen full af böcker från biblioteket. Engång warseblet man honom på wäg dit i regnwäder, återbärande en tio, tolf delar, under det en student gick bredwid honom och bar en paraply öfwer hans hufwud.

Men Garfield skulle ej länge förblifwa på sin jämförelsewis obemärkta plats. En offentlig talare med sådan begåfning kunde icke, fick icke underlåta att besatta sig med politik, så mycket mindre som wigtiga politiska tider nu randades för Nordamerikas Förenta stater. Slaffrågan hade delat nationen i twänne fiendtliga läger, mellan hwilka något afgörande på fredlig wäg syntes allt mer omöjligt. Det s. k. demokratiska partiet, som räknade sina anhängare uti unionens sydligare stater, stridde för slafweriets bibehållande, medan den nyrepublikanska fraktionen i nordstaterna kämpade sin ädla kamp för dess affkaffande och slafwernes likställighet med andra mänskliga warelser.

En dag höll en ifrig demokrat från någon af sydstaterna i Hiram till förmån för slafweriet ett tal, fullt af lögnar och willfarelser. Bland åhörarene befunno sig Garfield och några hans wänner. Efter talets slut begynte desse ifrigt uppmåna Garfield att svara demokraten, och då dylik anhållan jämwäl ingick från andra orter lät Garfield öfwertala sig och man beslöt, att på en bestämmd dag en offentlig disputation i slaffrågan skulle äga rum mellan honom och demokraten. Stora folkmassor strömmade till för att afhöra striden. Garfield war den da-

gen i sitt rätta element. Han hade fullkomligt klart för sig det demokratiska partiets historie och kände till dess ledares affigt att göra slafveriet allmänt i Nordamerika. Han måttade mot demokraten de mest dräpande hugg och gaf honom utan misfund slag efter slag. Motståndaren wardt i ordstriden slagen och kastad till marken. Åhörarnes hänskratt fullbordade hans besegrande. Garfields fullständiga framgång upplyfte honom på en gång till en politisk talare af största betydhet, och från denna stund woro yttranden wanliga, sådana som: „Han måste komma in i lagstiftande församlingen, wi måste jända honom till kongressen.“

Ej fullt ett år därefter waldes Garfield med stor röstpluralitet till stats senator, och år 1860 i januari intog han sin plats i Ohios Senat endast 29 år gammal och den yngste bland alla senatens medlemmar.

Tiden war nu mer stormig än någonsin. Södern hotade att lösflita sig från unionen och höja upprorsfanan, ifall en republikan blifwit utsedd till Förenta staternas president wid det annalkande walet. Norden åter war besluten att genom ett djärft framåtskridande, kosta hwad det wille, motsätta sig det nesliga, alla mänskliga rättigheter kränkande slafveriet. För att lugna söndringspartiet, framlade då unionens kongress ett jämförningsförslag, enligt hwilket slafveriet i själfwa wärket skulle fått fortfara i samma utsträckning som förr.

Åf själ och hjärta republikan, intog Garfield från första sessionen han war närwarande i Ohios Senat, en mycket beständig hållning i slaffrågan. Han hade sina åsigter därwidlag så tänkligen afgjorda på förhand. Det war också ett kraftigt språk han där förde, hwilket i icke ringa mån bidrog till den stora frågans slutliga lösning. Förklarande att en sådan jämföring som kongressen föreslagit wore en kompromiss med förrädare och att han hellre låte sin arm förtwina, än han lyfte den för att understödjia en åtgärd, som i wärkligheten bannlyste all frihet, protesterade han på det bestämdaste mot alla sådana fredsförslag såsom fega och lumpna samt föredrog, att stå wid den gamla fanan och kämpa för friheten, denna mänsklighetens dyrbaraste

rättighet. Utom Garfield funnos i senaten tvänne unge, rikt begåfvade män, som talade samma ädla, kraftfulla språk, och ej wille weta af någon förlitning med förrädarene. Dessa tre kallades det "radikala triumviratet".

Emellertid waldes republikanernes kandidat Abraham Lincoln till unionens president, sydstaterna klädde sig i harnesk och inbördes kriget stod för dörren. Äfwen Norden begynte rusta sig att möta wäldet och den nye presidenten utfärdade ett upprop om samlandet af 75,000 man. Uppropet föredrogs i Ohios senat, i är åhörarenes stormande bifall understödde presidentens begäran. När hurraropen tystnat, reste sig Garfield och föreslog i ett kort tal af nästan öfwerträffad wältalighet och kraft, att Ohio skulle lämna 20,000 man och tre miljoner dollars såsom sitt bidrag till staten.

Förslaget antogs under de wildaste utbrott af fosterländsk hänförelse.

Garfield sticades härefter till Missouri att anskaffa utrustning för 5,000 man, och då detta wärf blifwit utfördt, sändes han till Cleweland för att organisera det 7:de och 8:de regimentet af Ohios infanteri. Sedan han därpå afslagit anbudet att blifwa befälhafware för det ena af dessa, utnämndes han till öfwerstelöjtnant och erhöll i uppdrag att rekrytera ännu ett regimente, det 42:dra. Men när detta ej kunde erhålla någon chef, samtyckte Garfield på officerarenes och manskapets enträgna begäran samt sedan han allwarligt tagit till råds sin bibel och sitt samwete, att själf öfwertaga befälet öfwer det samma och gå i fält, lämnande Hiramns institut, såsom hwars president han hittills kwarstätt, och lämnande i hemmet alla sina kära, moder, maka och barn.

Och för ett ädlare wärf än Garfield grep wäl aldrig någon till swärdet. Han gjorde det för att wärna sin fasta, manliga öfwertygelse, för att winna åt de föraktade slafwarne frihet och människowärde, för att skydda ett öfwer allt älskadt fosterland från rebellers och förrädares wäld och despotism. Det finnes människor, som anse krig under inga omständigheter berättigadt. Hur männe de handlat i Garfields ställe? Här gälde

det att swika sin öfvertygelse eller manligt kämpa för densamma. Något tredje gafs icke. Garfield fann, att hans plikt och samwete bjödo honom att strida. Hade han ej gjort det skulle han ansett sig som en feg usling.

Som naturligt är ägde öfwerste Garfield ej militärist öfning eller erfarenhet, och dock war han nu utnämnd till chef för ett helt regimente. Att underwisa och inöfwa sig själf blef därför hans första uppgift, och han gjorde det med wanlig grundlighet och energi. Gripande ånyo fatt i sin yrka och såg, wid hwilka han ännu ej hunnit blifwa främmande, tillwärfade han af trä kompanier, officerare och underofficerare samt lärde sig sålunda själf på sitt rum hela infanteritaktiken. Därefter inlärde han på samma sätt sina officerare, anordnade så med manskapet skärmytslingar och bajonettfästningar samt ssyselsatte dem därmed 6 à 8 timmar om dagen, tills det allmänt erkändes, att ett bättre inöfwadt och disciplineradt regimente ej fanns i hela Ohio.

Sålunda förberedd drog öfwerste Garfield ut i kriget och så ontykt han warit som lärare af kamrater och elever lika allmänt afhållen blef han af befäl och manskap wid armén. Till hans regimente hörde ej mindre än etthundra studenter från Hiram's institut, Garfields förra elever, hwilka när stridsluren skallade, skyndat att samlas under den älskade lärarens fana. Därför en af hans gamle kamrater från kanalbåten, Harry Brown, infann sig i hans läger och bad att bli antagen i hans tjänst. Brown, hwilken ännu war Garfield lika blindt tillgifwen som förr, användes sedan af honom i egenkap af spjåre och gjorde honom många wäsentliga tjänster under kriget.

Från öfwerste Garfields kampanj omtalas många drag, som bewisa hans kallblodighet, mannamod och skarpsinnighet som krigare. Endast ett par af dem kunna dock här få plats.

Innan en månad förflutit efter det öfwerste Garfield med sitt regimente kom i tjänstgöring, utkämpade han midt i wintern striden wid Middle Creek mot rebellgeneralen Marshall, hvars styrka war Garfields wida öfwerlägsen. Då denne märkte, hwar fiendens hufwudstyrka war posterad, kommenderade han Hiram-

studenterne att wada öfwer den strida ström, som skilde dem från fienden samt klättra uppför bärgåsen, därifrån dennes eld varit hetast. Under hurrarop störtade de i den isiga floden och uppför branten. Men konne till hälften af dess höjd, tyktes dem hela bärget få lif genom den massa rebeller, som sprungo fram ur sina gömställen. Twåtusen gewär riktade mot den lilla truppen en mördande eld. Studenterne swigtade ett ögonblick, men ett hurrarop från deras befälhafware, kapten Williams, återfallade dem till ordning.

"Swar man bakom ett träd! Gif dem lika godt igen, gossar! Wi kunna dö här lika wäl som i Ohio".

Befallningen åtklyddes och den ena rebellen plockades bort efter den andra. Men ansatte af ett tjugu gånger så stort antal fiender måste Hiram gossarne snart draga sig tillbaka. Åter togo de stöd af träna, och åter jagades de bort af öfvermakten. Då sände öfwerste Garfield 500 soldater till de unge hjältarnes bistånd, men 4,000 gewär och 12 kanoner sände mot dem en fruktanswärd eld.

"Det går ej", ropade Garfield, "hwem vill frivilligt erbjuda sig att intaga det andra bärget?"

"Wi wilja det", swarade öfwerste Moore af det 22:dra regimentet Kentucky.

"Gå då, och låt dem få hela Columbia", ropade Garfield.

En liknande strid utspann sig nu på den andra bärgåsen. Där en rebell höjde sitt huswud öfwer klippan nedsköts han af trupperna, som fattat posto bakom träna. Kallblodigare farlar ha' wäl aldrig tjänstgjort i krig.

En soldat lyfte sin patron till munnen, då en fiendtlig kula skar bort krutet och lämnade blyet kvar mellan hans fingrar. Skyddande sin arm med kroppen, sade han, medan han laddade om:

"Se så, låt se om du nu kan träffa den!"

En annan tog upp en brödbit, men en kula krossade den i hans hand. Han swäljde lugnt bitarne och lade an på sin fiende.

Själ f stod öfwerste Garfield på en klippa, därifrån han kunde öfverfåda ställningen, med hufwudet obetäkt och utsatt för tusentals kulor. I otålighet wäntade han, att öfwerste Sheldon skulle anlända med förstärkning. Emellertid började den lilla unionsarmén att swigta och den sista reserwen, endast etthundra man stark, kommenderades fram. Solen sjönk redan bland bergen i wäster, men se, då syntes unionens stjärnbanér swaja fram bland träna. Det war Sheldon med sin skara och slaget wid Middle Creek war med detsamma wunnet. Rebellernes anförare kommenderade till reträtt, men hade knapt hunnit utdela denna order, innan han nedföll död träffad af sex kulor.

För denna seger befordrades öfwerste Garfield af kongressen i Washington till brigadgeneral. Utnämningen war under skrifwen af presidenten Lincoln och dagteknad den 10 januari 1862, samma dag som slaget stod wid Middle Creek. Garfield war nu den yngste brigadgeneralen i armén, lifsom han förut varit den yngste medlemmen i senaten.

Då presidenten Lincoln erhöll underrättelse om segern, sade han till en högre officer, som för tillfället war hos honom: "Guru har Garfield på två wckor kunnat uträtta, hwad en af edra wanliga militärer hade behöft två månader att åstadkomma?"

Officeren anmärkte något skämtande, men Lincoln swarade själf med allvar:

"Det är därför att han som gosse lärt sig arbeta för att lefwa".

Efter slaget wid Middle Creek war general Garfields här nästan utan prowiant. Vägarne woro af långwarigt regn ofarbara och Sandy floden hade swält upp till en mäktig ström. Generalen föreslog att resa utför floden och påskynda prowianteringen, men de älfte båtkarlarne ansågo en dylik färd omöjlig. Han wände sig då till sin gamle kamrat från kanalen, Harry Brown, för att höra hans swar. Detta blef afgörande:

"Det är det ena eller andra, general, swälta eller drunkna. Jag will hållre drunkna än swälta".

"Bra, Harry, wi följas åt", sade generalen.

De sprungo i en liten farkost och anförtrödde sitt lif åt den rasande strömmen. Efter en fruktansvärd färd anlände de till flodmynningen, där general Garfield tog i beslag en liten, fien den tillhörig ångare, lastade den med proviant och begynte genast återfärden uppför floden oaktadt rebellkaptenens försäkringar, att en sådan färd blefve deras sista. Generalen tog själf plats wid rodet och befalde Brown, att med en båtshake i handen ställa sig i fören, hållande det ena ögat fäst på de stöckar och trärötter, som kommo flytande utför strömmen, och det andra på rebellkaptenen.

Ustonen var stormig och mörk och kaptenen uppmanade att kasta ankar eller lägga bi under natten.

"Jag är nu kapten på denna ångbåt", sade generalen, "och wet att sköta min plikt. Friska på elden, karlar, och släpp på ångan".

Och ångbåten fortsatte sin färd.

Slutligen råkade den dock i mörkret på grund wid en krökning af floden och kunde ej fås flott med wanliga mädel. Men general Garfield var icke rådlös: han hade ej förgäfwes varit sjöman under tre månaders tid. Sämte Brown förde han själf med jullen och under nästan öfvermänniska ansträngningar en lina i land. Där inrättades i hast en kran, ångbåten kom loss från grundet och var snart åter på väg uppför floden.

Då de framkommo till lägret med provianten, blefwo soldaterna nästan utom sig af glädje och skulle under jubelrop hafwa burit den tappre generalen på sina armar till hufvudkwarteret, om ej Garfield bestämdt satt sig däremot.

Harry Brown afled ett tiotal år därefter i största uselhet på ett sjukhus i Buffalo med namnet "Jim Garfield" på sina läppar. General Garfield bekostade för honom en hederlig begrafning.

En annan händelse belyser den oberoende ställning general Garfield städs i lifwet intog, när det gälde att häfda sin öfvertygelse, om det rätta, flydda de förtryckte och angripa slafveriet. Den beskrifwes af en bland hans stabsofficerare ungefär sålunda:

"En dag såg jag en flyende slaf komma rusande in i lägret med blodigt hufvud och nästan dödsfrämd. Blott ett ögonblick efter det han passerat förbi mitt tält, kom en riktig slagskämpe till Karl ridande och begynte med en salwa eder fråga efter sin "nigger". General Garfield war ej närvarande och han fortsatte sin ridt till divisionsgeneralen. Denne skref en order till general Garfield, i hvars afdelning slafwen ansågs wara gömd, att han skulle utspjaga och utlämna till den uppretade borgaren dennes tillhörighet. Jag framstälde saken så klart jag kunde för general Garfield, innan jag till honom öfwerlämnade ordern, men antydde på intet sätt min åsigt därom. Han tog ordern och skref utan twifkan följande ord:

"Wördnadsfullt men bestämdt nekar jag tillåta mina trupper att eftersöka eller utlämna någon förrymd slaf. Jag anser, att de äro här för helt andra syften. Lägret är öppet, och intet pinder skall ställas i vägen för dess genomletande".

Jag läste förklaringen och wardt förskräckt. Jag wäntade att om den återfändes, generalen skulle ställas inför krigsrätt. Jag sade honom, hwad jag fruktade. Han swarade endast: "Saken må pröfwas lika wäl först som sist. Rätt är rätt, och jag ämnar på intet wis ändra min tanke. Mina soldater äro här för andra ändamål än att jaga och återlämna rymda slafwar. Mitt folk i Ohio skickade ej mig och mina gosjar hit ned för detta slags göromål, och de skola gilla min handling". Han wille ej ändra, hwad han skrifwit och ordern återfändes. — Saken omnämndes aldrig vidare".

En tid härefter åtog sig general Garfield att jämte twänne ordonnansofficerare öfwerbringa en wiktig depeesch till den republikanska generalen Tomas, ett wärf, hwilket han ock med beundranswärd kallblodighet och sinnesnärwara lyckligt utförde, ehuru hans ridhäst sköts under honom och de bägge ordonnansferne döddades wid hans sida. Genom Garfields djärfwa ridt blef hela Cumberlandshären räddad från ohjälplig förstöring, och han själf befordrades här för till generalmajor, den fjärde befordran han erhöll inom halftannat års tid.

VII.

De högsta trappstegen.

År 1862, då general Garfield ännu var wid armén waldes han till kongreßledamot för distriktet Ohio. Ehuru det i ekonomiskt afseende var för honom en stor uppoffring, antog han detta wal, emedon presidenten Lincoln yttrat den önskan, att en man med militäriske erfarenhet måtte erhålla säte i nationalsöförsamlingen. I december år 1863 lämnade general Garfield själunda frigare lifwärdet och intog sitt säte i kongressen, där han sedan under sjutton års tid fortfor att flärdsfritt, frisinnadt och själfständigt tjäna sin wälkrets Ohio. Också har hans lif som kongreßledamot att uppwiisa en ofantlig rikedom på gripande drag af moraliskt mod, fosterlandskärlek och kamp för sanningen. "Han war", säger hans lefnadstecknare om detta tidsstifte, "den erkände ledaren i hela nationalsöförsamlingen, sin fädernestad Ohios stolthet och en heder för republiken".

År 1880 hänwisades Ohios republikaner å nyo till general Garfield, då det gälde att besätta en plats i Förenta staternas senat.

Hans wänner uppmanade honom att resa till Columbia, medan walet där försiggick, för att själunda genom sin närwara utöfwa ett wiist inslytande på det samma. Han afwisade med motwilja ett slikt förslag, yttrande: "Jag har ännu aldrig sökt någon annan tjänst än den som portwakt wid Hiramns institut. Om människorna behöfwa mig, sko'a de nog wälja mig".

och han waldes enhälligt och med allmänt bifall. Både demokrater och republikaner lyckönskade hwarandra, och man sade att han skulle komma in i senaten utan att hafwa en enda fiende på någondera sidan i kammaren.

Men general Garfield hann ej ens intaga sitt säte i Förenta staternas senat, innan en ännu högre ställning wäntade honom, den högsta, som kan komma någon medborgare till del det fria Nordamerika. Det republikanska nationalkonventet samlades några månader senare att wälja kandidat till presidentplatsen i Förenta staterna. General Garfield war medlem af konventet; och ehuru han ej blifwit uppställd som kandidat till presidenturen, uppväkte dock hans närwara mycken hänförelse, och hwar gång han reste sig för att tala, hälsades han af åhörarene med de hjärtligaste lefwerop. Efter flere fruktlösa omröstningar gafswo femtio medlemmar af konventet sina röster åt James Abram Garfield, och tillkännagifwandet härom framkallade en storm af rörelse, enär denna manöwer tydde på alla partiets sammanslutning kring den mest aktade och folkeliga republikanen i hela konventet. Och nu uppstod ett skådespel, hwars motsycke wäl knappast någon walförsamling i världen varit vittne till. Det skildras af en amerikansk författare sålunda: "Med jubelrop fattade representanterne från en af staterna sin fana, kring hwilken de woro samlade, buro den stolt framåt och placerade den ofwanom general Garfield, följde af andra och ännu andra till des sjuhundra delegerade och tusentals åskådare på läktarene deltog i denna märkwärdiga demonstration, och hurrarop skallade genom luften, då fanorna ställes öfwer hjältens hufwud, förklarande för världen, att James A. Garfield war af konventet wald till president i Förenta staterna. — Det war ett wildt, bullrande skådespel, ett ohäjdadt utbrott af patriotisk hänförelse, sådant det aldrig förr genomträngt en politisk församling och troligtwis aldrig åter skall göra det".

Det war denna fullkomligt oförberedda demonstration, som egentligen utnämde general Garfield till president; de följande omröstningarna stadfäste endast walet. Och denna utnämning flög med blyxtens hastighet genom världen och wäkte en ändlös

glädje från haf till haf öfver hela den nordamerikanska unionen.

Den 2 november år 1880 waldes general James A. Garfield till Förenta staternas president, och enligt öfelig sed inslyttade han fyra månader därefter, den 4 mars 1881, i Gwita huset, presidentens palats i Washington.

De månader som härefter följde woro för presidenten Garfield blott en fortsatt kamp för de idéer, han städse ställt högt: frihetens, rättwisans, fosterlandskärlekens. De wittnade om, att en wärkligt stor man är stor, hwilken ställning i lifwet han än fallas att intaga. Det hade ej varit owäntadt, om han, som aldrig sträckt sina blickar högre än till en anspråkslös lärareplats i början skulle wisat ofäkerhet wid de höga och wigtiga wärf, hwilka nu fordrade af honom det högsta afgörandet. Men fast i sin öfwertygelse såsom alltid tillföre, afgaf han genast sin politiska trosbekännelse, hwilken på engång war klar, bestämd och tillfredsställande. Man såg af den samma, att han djupt kände till nationens kraf, samt att han med sin blifwande wärksamhet åsyftade sitt folks höjande i både andligt och materielt affeende.

Från den stund general Garfield begynte sin wärksamhet som president war det hans sträfwan, att för hwarje ämbete finna de därför lämpligaste personer, hållre medlande fred mellan partierna än särskildt gynnande något bland dem. Ett af dessa partier, hwilket leddes af en senator Conkling, ifrade i motsats härtill för, att alla ämbeten skulle af presidenten besättas med de män, som därtill blifwit walda af de olika staternas senatorer. Så hade jämwäl de förre presidenterne med undantag af Abraham Lincoln gått tillwäga, påwärfade till största delen just af samme Conkling. Detta förfarande hade dock ledt till ett afskywardt och, widt utgrenadt mutningsystem, som utgjorde en skamfläck för det fria Nordamerika, och hwilket presidenten Garfield med sin omutliga rättskänsla ej kunde fördraga, så mycket mindre som det gått därhän, att de flesta ämbeten besattes mera enligt partihänsyn än efter förtjänst. Härigenom ådrog han sig det Conklingiska partiets oförsonliga hat, och partichefen själf af-

fade sig sin plats i senaten, då han såg det inslytande han hitills utöfwat, fullkomligt stranda mot presidenten Garfields högsinta tänkesätt och fasta karaktär. Men detta steg, som han trodde skola bidraga till att stänna medborgarenes sinnen mot Garfield hade dock en alldeles motsatt värfkan. Han led själf ett fullständigt nederlag och alla rättsinnade bland nordamerikanska folket slöto sig fring Garfield, jublande öfwer att Vincolns tider, "de ärlige männens aera", ändtligen skulle återkomma. Emellertid gaf den Conklingiska oppositionen en indirekt anledning till det swarta dåd, som kort tid härefter utfördes och som plötsligt afbröt en värfksamhet, hwilken redan lämnat så mången orsak till glädje och framtida förhoppningar.

På våren hade fru Garfield i följd af ett allvarigt illamående från Washington flyttat till Long Branch, en liten ort i New Jersey wid hafskusten. Lördagen den 2 juli skulle äfwen presidenten själf afresa dit för att efter de senaste månadernas mycket ansträngande arbete njuta några veckors ledighet och hwila. Nämda dag på morgonen lämnade han "Gwita huset" tillsammans med sin sekreterare herr Blaine och anlände i wagn till Baltimore järnvägsstation klockan 9, 20 min. f. m. Just då han, stödd på sek. Blaines arm inträdde i wäntsalen, afslöjades bakifrån mot honom twänne pistolskott, af hwilka det ena träffade presidenten i armen, det andra inträngde i ryggen. Presidenten wacklade och föll till golfwet. Han affördes genast tillbaka till Gwita huset, och man sände telegram efter fru Garfield, som oförtöfwadt anlände.

Emellertid hade mördaren strax blifwit gripen. Det war en halfgalen advokat, kallande sig Charles Guiteau, en lycksökare, som flere gånger hos presidenten Garfield anhållit om statstjänst, men ständigt fått afslag såsom warande till en sådan oduglig. Utan twiswel war det sin enskilda hämd han så djäfwulst utkräfd, ehuru han senare welat gifwa sitt brott en politisk, ja, till och med religiös anstrykning.

Omedelbart efter attentatet trodde man, att presid. Garfield ej skulle hafwa mer än några timmar kvar att lefwa. Men genom hans läkares wård samt den utomordentliga om-

forg och outtröttliga skötsel, som ägnades honom af en hängifven maka och en kär moder förlängdes hans lif ända till den 19 september. Med fällsynt lugn och sinnessstyrka uthärdade han sina långvariga och tidtals ytterst häftiga plågor.

Under dessa långa och sorgliga veckor uppsändes dagligen af det amerikanska folket till den Högste innerliga böner för presidentens tillfrisknande, och de ständiga wärplingarna i hans tillstånd, hwilka än wakte glada förhoppningar än åter ingåfwo de dystrafte farhågor, följdes med djupaste deltagande öfwer hela världen, färskildt i Amerika och England.

Sedan emellertid alla andra medel utan märkbar framgång blifwit använda, flyttade man såsom det sista försöket att rädda hans dyrbara lif den sjuke från Washington till Long Branch i förhoppning att dess rena klimat och friska hafsluft skulle stärka hans aftynande krafter. Ombytet af luftstreck, som till en början utöfwade på patienten ett hälsofamt inslytande, ingaf redan mången de bästa förhoppningar, då midt under den allmänna glädjen öfwer underrättelsen härom Garfields hjärta upphörde att slå, och en af de ädlaste, mest storflagna andar, som wärkat på jorden, lämnade stofthyddan och flyktade hän till de ofända landen.

Så war då slutadt detta lif, som warit så rikt på wärplingar och dock blifwit i förtid lyktadt. Wid håren stodo förjande presidentens maka och barn, hans ålderstigna mer än åttio år gamla moder och hans syston. Hela amerikanska folket begret i honom den störste af sina söner, begret det hårda öde, som bortrykt honom från en för fosterlandet gagnrik wärksamhet genom en wanwettig nidings lömska dåd.

Presidenten Garfields lif fördes från Long Branch till Washington, hwarest det enligt öfelig sed war utstaldt twänne dagar, och därifrån till hans fädernestad Cleweland samt begrofs på Lake Wilus kyrkogård med kunglig praft den 26 september 1881.

För att bewisa sitt synnerliga deltagande för den aflidne presidenten, hwilken stupat på den höga post, dit han stälts af sitt folk och tillika för att bereda hans familj, som ej war för-

mögen, en oberoende ställning, öppnades för fru Garfield en "nationalsubskription", som inbragte den betydande summan af en och en half miljon finska mark.

Mördaren blef efter en lång och pinssam rättegång, därunder han på det enträgnaste bönföll om benådning och tillika fullkomligt afflöjade sin usla och fega karaktär, medels hängning afrättad fredagen den 30 juni år 1882.

En lefnads saga, mera underbar och skiftesrik än presidenten Garfields har ej mångt land att förtälja, och en lott lif hans, som från en ringa kojans son steg till den högsta värdighet världens fria folk har att erbjuda, tillfaller ej ens en bland miljoner. Och dock war det ej genom en ödets lek, en blott lycklig tillfällighet sådant skedde. Genom en öfverläggen begåfning och en ihärdighet, som trofode alla swårigheter, nådde han den ringa lärareplats, som hägrat för honom i hans djärfwaste framtidsdrömmar. Men när han engång nått detta mål, då togs han omhand af sitt folk, och därefter flög han genom graderna. Från det han war en bland de älfte af studenterna blef han med ens den yngste af Hiram institutets lärare och wid endast 27 års ålder föreståndare för samma institut. Wid 28 års ålder waldes han till stats senator i Ohio, wid 30 år blef han general och endast några månader därefter senator och medlem af kongressen i Washington. Då Garfield ännu ej nått sitt 49:de år kallades han af hela nordamerikanska unionen att intaga dess främsta hedersplats och blef så president i Nordamerikas förenta stater.

Underbara äro Försynens wägar, och människoförnuftet finner sig ej sällan wanmäktigt wid utforskan det af dem. Därför inför presidenten Garfields dödsbädd stå wi tveksamme, och ett "hwarför" banar sig omständligt wäg öfwer våra läppar. Hwem ägde wäl såsom han sina medborgares oinskränkta förtroende, hwem en erfarenhet så widsträckt och hämtad från samhällets alla olika lager, hwem en karaktär så ädel och ren, att ej ens hans motståndare därpå kunde finna någon fläck — ja, hwem

hade väl som han varit ägnad att föra Nordamerikas folk vidare framåt mot jämlikhetens, bildningens, frihetens ljusa höjder? — Och dock, när han redan nått den ställning, därifrån hans storflagna, rika ande kunnat värka inslytelserik och hans förnita regeringsbudskap hunnit vittna om, att han rätt fattat sin uppgift och ställt sitt mål — då skördas han af mannen med lien, då träder han af från lifwets stora arbetsfält. Man måstie medgifwa, att vår tveksamma fråga är berättigad, ehuru den tyvärr hör till antalet af de spörsmål, som finna sin lösning först på andra sidan grafwen.

Men om och James A. Garfield af ett oblidt öde hindrades att för sitt land och mänskligheten uträtta allt, hwartill han genom sin rika begåfning war kallad, har han likväl hunnit värka mer än nog för att hans namn i alla tider skulle intaga en af de främsta platserna i ett stort folks historie. Ty den, hwilken såsom han lämnat åt kommande släkten så talande bewis på framgången af ett ärligt, oförtrutet arbete, som i så mångt ungt sinne tändt en glöddande kärlek till fosterland, till frihet och rätt, som slutligen antydt, på hwilken bana det amerikanska folkets öden böra länkas, för att det samma må ledas till lycka och dygd — han har i sanning ej lefwat förgäfwes, han har redan därigenom utfört en stor lifsgärning.

